

INVESTIRAJTE
U TIMOČKU KRAJINU

Most između istoka i zapada

Svi putevi investicija vode do Srbije. Srbija spaja istok i zapad. Njena dragocena pozicija u srcu jugoistočne Evrope je čini izuzetnom investicijom.

Timočka krajina

Dobrodošli u Srbiju i Timočku krajinu

G-đa Dragijana Radonjić
Državni sekretar za regionalni razvoj i
promociju preduzetništva
Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja

“Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja smatra istočnu Srbiju za područje od posebnog interesa. Trend konstantne depopulacije i nerazvijena bazična infrastruktura u značajnoj meri umanjuju šansu za brži ekonomski rast i razvoj. Iz tog razloga, politikom na republičkom nivou se predviđaju razne mere i podsticaji da bi se ovi negativni trenodi promenili.

Najpre, postoje brojni podsticaji za potencijalne inostrane i domaće investitore preko Agencije za strana ulaganja i promociju izvoza - SIEPA. Takođe, Sektor za turizam u Ministarstvu ekonomije i regionalnog razvoja prepoznaće ogroman turistički potencijal ovog dela Srbije i postoji puno zajedničkih inicijativa za razvoj i promociju turizma. Međuopštinskoj saradnji i nizu regionalnih projekata u ovoj oblasti je doprinos dao i uspešan rad Regionalne agencije za razvoj istočne Srbije - RARIS.

Poslednje, ali ne i najmanje važno, u cilju promovisanja uravnoteženog regionalnog razvoja, veliki broj važnih republičkih tela su trenutno u procesu preseljenja iz Beograda u druge gradove širom Srbije. Tako, jedna od najznačajnijih za regionalni razvoj, Nacionalna agencija za regionalni razvoj, preseliće se uskoro u Zaječar. Uvereni smo da će ova inicijativa biti veoma korisna za sveukupnu koordinaciju politike regionalnog razvoja u istočnoj Srbiji. ”

Vladan Jeremić
Direktor
RARIS - Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije

“RARIS (Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije) ima zadovoljstvo da Vam ukratko predstavi trenutnu situaciju u oblasti privrede, infrastrukture, obrazovanja, zapošljavanja, poslovanja i životne sredine, kao i potencijal investicionih mogućnosti u Timočkoj krajini.

Ukoliko ste zainteresovani za više informacija, lokalne vlasti iz regiona i RARIS će biti sretni da odgovore na Vaša pitanja i pomoći Vam da započnete svoje poslovanje u našem regionu.

Kompletan tekst Vodiča za investiranje u Timočku krajinu možete pronaći na www.raris.org/invest

Zašto investirati u Srbiju?

Ključne činjenice o Srbiji	
Naziv	Republika Srbija
Oblik države	Demokratska Republika
Politička struktura	Predsednik, Jednodomna Skupština sa 250 mesta
Površina	88,361 km ²
Stanovništvo	9,5 miliona
Službeni jezik	Srpski
Najveći gradovi	Beograd - 1.576.000 Novi Sad - 300.000 Niš - 250.000
Valuta	Dinar (RSD) (1 €=104.50 RSD, Kurs u vreme pravljenja ovog vodiča)
BDP (2008)	33.40 milijardi €
BDP po stanovniku	4.546,50 milijardi €
Vremenska zona	CET (GMT + 01:00)
Internet domen	.rs

Spolja gledano, Srbija može da posluži kao baza za bescarinski izvoz na tržište od 1 milijarde ljudi, što obuhvata:

- Evropsku uniju,
- Sjedinjene Američke Države,
- Rusiju,
- Jugoistočnu Evropu i
- Belorusiju.

Tržište	Trgovinski režim	Broj stanovnika
EU	Preferencijalni trgovinski režim	494,070,000
US	Opšti sistem povlastica	302,558,000
Rusija	Sporazum o slobodnoj trgovini	142,754,000
Jugoistočna Evropa	CEFTA	29,330,542
Belorusija	Sporazum o slobodnoj trgovini	9,689,800
TOTAL		978,402,342

Jedna od ključnih prednosti poslovanja u Srbiji, u odnosu na većinu drugih zemalja Jugoistočne Evrope, jesu niži operativni troškovi. Poreski sistem Srbije je veoma pogodan za investicije i sadrži sledeće pogodnosti:

- jedan od najnižih poreza na dobit preduzeća u Evropi - 10%;
- porez na dodatu vrednost od 18% - među najkonkurentnijim u centralnoj i istočnoj Evropi;
- desetogodišnje oslobođanje od plaćanja poreza na dobit preduzeća za investicije od preko 7 miliona € koje zapošljavaju barem 100 radnika;
- poreske kredite za ulaganje u osnovna sredstva u visini do 80% od uloženih sredstava;
- oslobođanje od plaćanja doprinosa na zarade zaposlenih i socijalno osiguranje za zaposlene mlađe od 30 i iznad 45 godina starosti.

Troškovi radne snage u Srbiji su uporedivi sa onima u zemljama Jugoistočne Evrope, ili 50% od njihovog nivoa u istočnoevropskim zemljama koje su članice EU. Pored toga, niske cene komunalija pomažu preduzećima da dostignu visoke profitne stope.

Stopa poreza na dobit preduzeća	
Srbija	10%
Bugarska	10%
Rumunija	16%
Slovačka	19%
Poljska	19%
Mađarska	20%
Hrvatska	20%
Češka Republika	24%

Izvor podataka: PricewaterhouseCoopers

Veoma konkurentni i raznovrsni investicioni podsticaji su osmišljeni tako da smanje troškove investicionih projekata u Srbiji.

Finansijska podrška						
Projekti kojima se odobravaju sredstva	Projekti od posebnog značaja		Standardni projekti			Sektor usluga koje su ili mogu biti predmet međunarodne trgovine
	Proizvodni sektor i sektor usluga koje su predmet međunarodne trgovine		Proizvodni sektor			
Projekti koji se odobravaju sredstva	Kapitalni i radno-intezivni projekti	Radno-intezivni projekti	Projekti realizovani u devastirana područja i područja od posebnog interesa	Projekti realizovani u automobilsku, elektronsku ili ICT industriju i područja od posebnog interesa	Projekti realizovani u ostala područja Republike Srbije	Projekti realizovani u bilo kom području Republike Srbije
Visina sredstava	25% od ukupne visine investicije	20% od ukupne visine investicije	4.000 – 10.000 evra	5.000 – 10.000 evra	2.000 – 5.000 evra	2.000 – 10.000 evra
Minimalni iznos ulaganja	200 miliona evra	50 miliona evra	500 hiljada evra	500 hiljada evra	1 milion evra	500 hiljada evra
Minimalni broj otvaranja novih radnih mesta	1.000	300	50	50	50	10

Za investicije koje prelaze ukupan iznos od 200 miliona evra i kojima se obezbeđuje otvaranje najmanje 1.000 novih radnih mesta, investitoru se dodeljuju bespovratna sredstva se u iznosu od 25% od ukupne visine investicije.

Za investicije koja prelaze iznos od 50 miliona evra i kojima se obezbeđuje otvaranje najmanje 300 novih radnih mesta, investitoru se dodeljuju bespovratna sredstva u iznosu od 20 % od ukupne visine investicije.

Na osnovu nove Uredbe Vlade Republike Srbije, donete u prvoj polovini 2010. godine, investicioni projekti u svim delatnostima, osim trgovine, ugostiteljstva i poljoprivrede, mogu da konkurišu za dodelu bespovratnih sredstava. Bespovratna sredstva su namenjena za finansiranje investicionih projekata u proizvodnom sektoru i sektoru usluga koje mogu biti predmet međunarodne trgovine.

Bespovratna sredstva se dodeljuju u zavisnosti od mesta ulaganja i ispunjenja kriterijuma predviđenih uredbom, i to:

- za investicije u proizvodni sektor: od 2.000 do 5.000 evra, odnosno od 4.000 do 10.000 evra za devastirana područja i područja od posebnog interesa (Zaječar, Kraljevo, Niš, Novi Pazar) po novom radnom mestu
- za investicije u automobilsku, elektronsku i industriju informacionih tehnologija u području od posebnog interesa: od 5.000 do 10.000 evra po novom radnom mestu;
- za investicije u sektor usluga: od 2.000 do 10.000 evra po novom radnom mestu.

Za tri četiri godine, oko 47,3 miliona EUR je odobreno u formi državnih grantova. Kao rezultat toga, više od 80 novih investicionih projekata je implementirano, vrednih više od 600 miliona EUR, donoseći više od 17.200 radnih mesta širom Srbije. Finansijski okviri vezani za direktnе strane investicije će biti stalno unapređivani, kako bi ponudili još više podsticaja prilagođenih poslovnim ljudima.

Najviše interesovanja ima za ulaganje u automobilsku i tekstilnu industriju, ali ima najavljenih projekata i u elektronskoj industriji i drugim industrijskim granama. Kompanije iz Slovenije, Italije, Nemačke kao sto su Henkel, Kronospan, Gorenje i Pompea, već su izmestile delove proizvodnje u Srbiju.

Radna snaga Srbije kombinuje izuzetnu efikasnost rada uz značajnu ponudu radne snage. Uz jedinstvenu kombinaciju visokog kvaliteta i niske cene, to je jedan od ključnih faktora u postizanju visokog učinka poslovanja. Kvalitet lokalne radne snage se najbolje ogleda u robusnoj industrijskoj produktivnosti, koja je rasla po stopi od 11% u proteklih pet godina. Populacija univerzitetski obrazovanih građana raste za više od 15% godišnje, u proseku oko 16.500 svake godine. Tehničko obrazovanje je posebno jako - učenici srednjih škola su po rezultatima među najboljima i na svetskim takmičenjima u oblasti inženjerstva su poznati po svojoj stručnosti. Uz to, Srbija se može pohvaliti najvišim nivoom poznavanja engleskog jezika u istočnoj Evropi. Obrazovanje o oblasti menadžmenta je takođe poboljšano uvođenjem zajedničkih diplomskih i postdiplomskih kurseva u organizaciji lokalnih univerziteta i renomiranih zapadnih poslovnih škola. U suštini, Srbija nudi široku raspoloživost visoko kvalifikovanog osoblja. Broj inženjera i menadžera je dovoljan da zadovolji rastuće potrebe međunarodnih kompanija.

Postupak registracije preduzeća u Srbiji sa prethodnih 23 dana je smanjen i trenutno traje najviše 5 dana. Od maja 2009. godine, ceo postupak se može završiti u Agenciji za privredne registre, koja radi kao kompletan „one-stop-shop“. Vrste preduzeća u Srbiji su slične onima u razvijenim ekonomijama. Preduzeće može biti osnovano kao akcionarsko društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću, ortačko društvo ili komanditno društvo. Minimalni osnivački kapital se kreće već od 10.000 € ili 25.000 € za akcionarsko društvo i 500 € za Društvo sa ograničenom odgovornošću. Celokupan proces registracije preduzeća je pojednostavljen i prilagođen da zadovolji zahteve tipu preduzeća koje neko želi da osnuje. Transparentnost i niski troškovi registracije doprinose efikasnom institucionalnom i zakonskom okviru za registraciju preduzeća. Osnivanje preduzeća se dodatno podstiče tekućim zakonskim reformama. Najbitnija od tih reformi obuhvata budući Zakon o urbanizmu i Zakon o građevini, koji će biti u potpunosti usklađeni sa zakonodavstvom EU u cilju ubrzavanja procedure izgradnje.

Vreme potrebno za registraciju preduzeća i odgovarajući troškovi		Stopa rasta industrijske produktivnosti
Vreme potrebno za registraciju preduzeća (dani)	5	2008 9.10%
Troškovi registracije preduzeća (EUR)	90	2007 11.30%
Minimalni osnivački kapital (EUR)		2006 10.20%
Aкционarsko društvo	10.000/25.000	2005 10.70%
Društvo sa ograničenom odgovornošću	500	2004 12.50%

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku

Zašto investirati u Timočku krajину?

Opšte informacije o regionu

Timočka krajina se nalazi se u istočnom delu Srbije, na severu se graniči sa Rumunijom a na istoku sa Bugarskom. Timočka krajina se prostire između Dunava i dva koridora: Koridora X (Srbija) i koridora IV (Bugarska).

Timočka krajina je region raznolikosti. Samo u Timočkoj krajini istog dana možete:

- da pecate ili jedrite na Dunavu, relaxirate se u nekoj od banja ili skijate na nekom od skijališta,
- biti na nadmorskoj visini od svega 32m u Negotinskoj niziji i na najvišem vrhu Srbije (2169 m) na Staroj planini.

Timočka krajina se prostire se na površini od 7.133 km². Istočna Srbija obuhvata opštine Zaječar, Knjaževac, Boljevac, Sokobanja, Bor, Negotin, Majdanpek i Kladovo. Teritoriju naseljava 284.112 stanovnika, tj. 3 % od ukupnog broja stanovnika

Srbije.

Od osam opština, pet je pograničnih: Knjaževac, Zaječar i Negotin „izbijaju“ na granicu sa Bugarskom, a Negotin, Kladovo i Majdanpek se graniče sa Rumunijom. Granica između Srbije i Rumunije, u ovom delu zemlje ide isključivo Dunavom. Ukupna dužina granice sa EU na ovom području iznosi više oko 340 km. Ono što je decenijama unazad smatrano za veliku slabost, a to je pogranični karakter ovog kraja, sada postaje vidljiva prednost.

Oblast je bogata bakrom i zlatom, Na Dunavu su izgrađena dva velika hidroenergetska sistema Đerdap I i Đerdap II.

Teritorija Timočke krajine je pretežno brdsko-planinska, a obradive površine predstavljaju oko 45% celokupne teritorije. Najrazvijenije oblasti poljoprivrede su stočarstvo, ratarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo. Šume zauzimaju oko 300.000 hektara - oko 40% celokupne površine istočne Srbije ili čak 11,3% ukupnog šumskog fonda Srbije.

Istočna Srbija je region sa potpuno netaknutom prirodom i sjajnim prirodnim potencijalima:

- Reke: Dunav, Crni i Beli Timok, Pek
- Banje i termo-mineralne vode: Sokobanja, Brestovačka banja, Gamzigradska banja i odlični potencijali u Nikolićevu i Rgoštu
- Veštačka jezera i akumulacije: Grliško, Đerdapsko, Bovan, Rgotsko i Sovinac
- Rudnici: bakra (Bor i Majdanpek), antracita, uglja...
- Zaštićena prirodna dobra: Nacionalni park „Đerdap“, Park Prirode Stara planina
- Nezagadeno zemljiste, voda i vazduh.

Više o turističkim atrakcijama regiona možete pogledati na www.traveleastserbia.org

Područje Timočke krajine po svom geografskom položaju pripada zoni kontinentalne klime sa izraženim temperaturnim ekstremima, velikim razlikama po količini padavina i nepovoljnijm rasporedom padavina tokom godine.

Saobraćajna infrastruktura

Istočna Srbija je dobro saobraćajno povezana u putnom, rečnom, železničkom, pa i avio saobraćaju

Putna infrastruktura:

Kroz istočnu Srbiju prolazi nekoliko važnih putnih pravaca: M5: Paraćin - Zaječar - Vidin, M25: Niš - Kladovo, M25.1: Kladovo - Golubac - Veliko Gradište - Požarevac, M24: Negotin - Majdanpek - Kučevo - Požarevac; M4: Zaječar - Nikolićevo - Bor. Od ova četiri putna pravaca, dva su evropskog ranga: E771: Kladovo - Niš i E761: Paraćin - Zaječar - Vidin. U Timočkoj Krajini se nalazi: 418 km državnih puteva prvog reda, 815,5 km državnih puteva drugog reda i 484,0 km lokalnih puteva.

Železnica:

Železnička mreža u istočnoj Srbiji se prostire u dužini od 235 km i sastoji se od dva pružna pravca: Pruga 38: Crveni Krst (Niš) - Zaječar - Prahovo pristanište u dužini od 181 km i Pruga 36: Mala Krsna - Majdanpek - Bor - Zaječar u dužini od 53 km.

Plovni putevi:

Prema klasifikaciji Evropske ekonomске komisije (EES) Dunav na području Timočke krajine spada u plovne puteve velikih gabarita, najviša kategorija klase VII, odnosno predstavlja plovni put za teretnjake dužine od 285 m, širine od 33,0 do 34,2 m, dubine gaženja od 2,5 do 4,5 m i nosivosti između 14500 i 27000 t. Plovni putevi istočnom Srbijom idu rekom Dunav. Zaustavna mesta za plovila su luka Prahovo, marina u Tekiji i brodski pristani u Donjem Milanovcu i Kladovu. Luka „Prahovo“ se nalazi na desnoj obali Dunava (km 861) i predstavlja luku bazenskog tipa. Prosječni dnevni kapacitet je 12000 t sa istovremenom obradom 7 plovila. Luka raspolaže sa tri paralelne koloseka ukupne dužine 971 m, što daje mogućnost istovremene obrade 160 vagona.

Avio saobraćaj:

Najблиži aerodromi se nalaze u Nišu, na 30 km od regiona i Sofiji na 120 km. U Boru postoji mali aerodrom koji se koristi za sportsko jedriličarstvo i padobranstvo. Aerodrom "Bor" (ICAO kod: LY89) predstavlja neiskorišćeni potencijal regiona Timočke krajine, kojim se može bitno unaprediti saobraćajna dostupnost čitavog Regiona. U pogledu postojeće infrastrukture, aerodrom "Bor" ima jednu asfaltну poletno sletnu stazu (dimenzija 1.086 x 30m), aerodromsku zgradu sa tornjem i hangarom, terminal i parking za 8 manjih aviona sa heliodromom.

Privreda regiona

Osnove delatnosti u Timočkoj krajini danas su: proizvodnja elektroenergije, proizvodnja bakra, poljoprivreda, šumarstvo, drvoprerađivačka industrija. Osim njih značajno mesto zauzimaju i: proizvodnja odeće i obuće, hemijska industrija, turizam, građevinarstvo, hemijska industrija itd. Timočku kajinu karakteriše relativno razvijen preduzetnički duh o čemu svedoči porast broja registrovanih privrednih društava i preduzetnika u poslednjih pet godina. Porast je zabeležen u svim vrstama vlasništva izuzev u društvenom koje se smanjuje, pre svega zbog privatizacije. Za region je karakteristično i to da je učešće broja firmi u trgovini svega 20% - za razliku od Srbije gde dominira učešće firmi registrovanih u oblasti trgovine i to sa skoro 1/3.

Najviše registrovanih preduzeća je u sektoru usluga, trgovine i prerađivačke industrije. Mala i srednja preduzeća čine više od 90% ukupnog broja aktivnih preduzeća. Relativno je mali broj preduzeća u vlasništvu stranog kapitala, ali su ona značajnija sa stanovništva stvaranja vrednosti i broja radnih mesta.

Preduzeća, ustanove i druga pravna lica prema obliku svojine i poreklu kapitala:

	Ukupno	Oblik svojine						Poreklo kapitala			
		društvena	privatna	zadružna	mešovita	državna	bez oznake	domaći	strani	mešoviti	bez oznake
Republika Srbija	201.499	2.728	120.187	6.391	2.792	5.599	63.802	124.905	9.129	4.886	62.579
Timočki region:	4.634	116	1.927	224	51	223	2.093	2.438	57	80	2.059

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, stanje 30. 06. 2010.

Preduzeća, ustanove i druga pravna lica po sektorima delatnosti

	Ukupno	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Ribarstvo	Vodenje ruda i kamena	Preradivačka industrija	Proizvodnja i snabdevanje el. energijom, gasom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila	Hoteli i restorani
Republika Srbija	176.943	5.518	147	408	25.656	524	8.533	50.345	3164
Timočki region:	3.818	179	6	17	588	20	169	727	75

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, stanje 30. 06. 2010.

...nastavak

	Saobraćaj, skladишtenje i veze	Finansijsko posredovanje	Aktivnosti u vezi s nekretninama, iznajmljivanje i poslovne akt.	Državna uprava i odbrana, obavezno soc. osiguranje	Obrazovanje	Zdravstveni i socijalni rad	Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	Eksteritorijalne organizacije i tела
Republika Srbija	7.892	1.427	20.401	5.199	3.735	1.624	36.052	1	-
Timočki region:	150	34	183	314	145	64	993	-	-

Veoma je važna karakteristika regiona da Timočka krajna ostvaruje suficit u spoljnotrgovinskom poslovanju.

Tabela: Izvoz - uvoz za 2009. godinu u USD

	Export in USD	Import in USD	Difference in USD
Timok region	225.319.721	204.535.604	20.784.117
TOTAL in Serbia:	8.344.300.000	16.055.600.000	-7.711.300.000

Izvor podataka: Regionalna privredna komora Zaječar, Republički zavod za statistiku

Najvažnije izvozne delatnosti su vezane za bakar, preradu bakra i odeću i obuću. Trgovina na veliko metalima i rudama Timočke krajine učestvuje sa više od 1/3 u ukupnom izvozu Republike, a značajno učešće u izvozu Srbije ima i kožna obuća -10%. Sa druge strane, struktura uvoza u dobroj meri prati strukturu izvoza, što govori o činjenici da se za proizvodnju najznačajnijih izvoznih artikala deo materijala i opreme uvozi.

Tabela: Izvoz u USD po delatnostima Timočkog regiona u 2009. godini

Naziv delatnosti	Vrednost izvoza u USD	Učešće u % u odnosu na Republiku Srbiju
Trgovina na veliko metalima i rudama	82.727.084	36,72
Prerada bakra	57.845.808	25,67
Proizvodnja kožne obuće	18.650.069	8,28
Izgradnja i opravka brodova	11.069.677	4,91
Proizvodnja izolovane žice i kablova	8.248.990	3,66
Proizvodnja bakra	5.664.839	2,51
Trgovina na malo nameštajem	3.814.492	1,69
Prerada, konzerviranje ost. voća i povrća	3.696.954	1,64
Proizvodnja stolica i sedišta	3.162.552	1,40
Trgovina na veliko gorivima	3.095.184	1,37
Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	2.884.838	1,28
Proizvodnja ostalog nameštaja	2.768.199	1,23
Ostala trgovina na veliko	2.585.029	1,15
Proizv. sijalica i uređ. za osvetljavanje	2.315.925	1,03
Proizvodnja metalnih konstrukcija, delova	2.276.353	1,01

Izvor podataka: Regionalna privredna komora Zaječar, Republički zavod za statistiku

Tabela: Uvoz u USD po delatnostima Timočkog regiona u 2009. godini

Naziv delatnosti	Vrednost uvoza u USD	Učešće u %
Trgovina na veliko metalima i rudama	54.266.220	26,53
Prerada bakra	49.542.148	24,22
Proizvodnja hidroelektrične energije	19.417.659	9,49
Trgovina na veliko gorivima	16.929.660	8,28
Izgradnja i opravka brodova	15.850.517	7,75
Proizvodnja kožne obuće	10.014.116	4,90
Proizvodnja izolovane žice i kablova	7.646.216	3,74
Proizvodnja bakra	5.955.204	2,91
Ostala trgovina na veliko	3.988.068	1,95
Trg. na veliko opremom za cent. grejanje	3.716.457	1,82
Proizvodnja piva	1.868.885	0,91
Proizvodnja stolica i sedišta	1.670.766	0,82
Proizv. ostalih mašina za poljoprivredu	1.043.875	0,51
Proizv. sijalica i uređ. za osvetljavanje	900.666	0,44
Izdavanje zvučnih zapisa	801.202	0,40
Prodaja motornih vozila	792.756	0,39

Izvor podataka: Regionalna privredna komora Zaječar, Republički zavod za statistiku

Timočki region predstavlja veoma pogodno područje za razvoj poljoprivrede zbog kvaliteta zemljišta, povoljne klime i postojanja brojnih izvora vode. Posebne šanse za razvoj poljoprivrede ogledaju se u mogućnosti proizvodnje kultura koje zahtevaju korišćenje postojeće radne snage kao što je proizvodnja povrća, voća, duvana i sličnih proizvoda. Time bi se iskoristila konkurentska prednost radne snage, proizvodnja koja će iskoristiti velike površine pod livadama i pašnjacima kojih ima znatno više od proseka Srbije, unapređenje organske proizvodnje i proizvodnje koje zahtevaju sertifikaciju i nezagađenu okolinu kako za sakupljanje proizvoda iz prirode tako i za gajenje, te zaštita geografskih oznaka porekla proizvoda.

Teritorija Timočke krajine je pretežno brdsko-planinska - obradive površine predstavljaju 51% od celokupne teritorije (304.370 ha). Najrazvijenije oblasti poljoprivrede su stočarstvo, ratarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo. Šume zauzimaju oko 300.000 hektara - 45% celokupne površine Timočke krajine (11,3% ukupnog šumskog fonda Srbije). Ovaj region je tradicionalno poznat po voćarstvu i vinogradarstvu. Trešnja, višnja i malina su tri vodeće vrste voća koje se izvoze iz našeg regiona. Proizvodnja višnje je 6.266 tona godišnje, trešnje - 2.334 tona, maline - 352 tona, jagode - 924 tona, kajsija - 676 tona, šljive - 16.657 tona, jabuka - 6.276 tona i kruške - 2.862 tona godišnje. Ambijent je povoljan za vinogradarstvo (klima, reljef i zemljište). Područje prema Dunavu između Kladova i Negotina, oko Timoka između Negotina i Zaječara i u okolini Knjaževca su najpoznatija vinogorja.

Struktura poljoprivrednog zemljišta je sledeća:

- Ukupna površina 375.450 ha:
 - obradivo zemljište 178.176 ha
 - voćnjaci 10.313 ha
 - vinogradi 8.164 ha
 - livade 91.284 ha
 - pašnjaci 87.383 ha

Najčešći usevi su kukuruz i pšenica (preko 50% obradivih površina). Povrće se uzgaja uglavnom duž Timoka zbog dostupnosti vode i povoljnog zemljišta za povrtarstvo (aluvijalni nanosi, itd.).

Timočka krajina ima odlične prirodne uslove za razvoj stočarstva (jednogodci, ovce i koze, živina) i razvoja mini farmi živine i nojeva. Već postoje neke važne klanice i kapaciteti za preradu. Neophodno je pomenuti „STOKOIMPEX“ Knjaževac - klanicu sa EU sertifikatom (jednu od nekoliko u Srbiji).

Ukupna površina pod šumama na području Timočke krajine iznosi 325600 ha, od čega je u državnom vlasništvu 142800 ha (42,6%), a u privatnom vlasništvu 182800 ha (57,4%). Šumovitost područja Timočke Krajine je 45,1%, a optimalna šumovitost je procenjena na oko 55,0%. Region ima velike površine pod šumom: visoko kvalitetna drvna masa iznad evropskog proseka i značajni kapaciteti za preradu nižeg nivoa (pilane, itd.). Eksloatacija šuma je intenzivna u toku poslednjih 15 godina, koju predvodi JP „Srbijašume“. Najvažniji proizvodni kapaciteti finalnih proizvoda su: „TINA“ Knjaževac, „XINARIS“ Zlot/Bor, oba izvozno orijentisana preduzeća.

Kada se radi o lekovitom bilju i šumskim plodovima, izuzetni prirodni uslovi sa različitim biljnim vrstama postoje na Staroj planini, Rtnju, Devici, Deli Jovanu i Miroču.

Pregled 10 najvećih firmi u regionu (po broju zaposlenih)

Red. Br.	Naziv kompanije	Opis delatnosti
1.	Rudarsko topioničarski basen Bor	Osnovna delatnost je vađenje i prerada rude bakra
2.	Hidro elektrana Đerdap	Osnovna delatnost je proizvodnja hidroelektrične energije
3.	Industrija hemijskih proizvoda Prahovo	Proizvodnja superfosfata, proizvodnja fosfornih soli, mineralnih đubriva i prerada fosforne komponente.
4.	Fabrika bakarnih cevi Majdanpek	Specijalizovani proizvođač instalacionih i industrijskih bakarnih cevi.
5.	Fabrika kablova Zaječar	Proizvodnja bakarnih i aluminijumskih žica i užadi, energetskih instalacionih provodnika i energetskih kablova, kablova za naftnu i rudarsku industriju, auto-provodnika i telekomunikacionih kablova.
6.	Fabrika mernih transformatora Zaječar	Proizvodnja niskonaponskih strujnih transformatora i izolatora, suvih energetskih transformatora, vazdušnih i prigušnica sa jezgrom i slično.
7.	Leda – Falc East Knjaževac	Proizvodnja kožne obuće.
8.	IMT Boljevac	Proizvodnja i trgovina poljoprivrednom mehanizacijom i rezervnim delovima za poljoprivrednom mehanizaciju.
9.	A. D. „Žitopromet“ Zaječar	Otkup žita, skladištenje i prerada-proizvodnja žitomlinskih proizvoda.
10.	Pivara Zaječar	Proizvodi različite vrste piva i sokova za domaće tržište i za izvoz

Pregled najvećih stranih investitora u regionu

Red. Br.	Naziv kompanije	Opis delatnosti
1.	Preduzeće za puteve "Zaječar" AD vlasnik austrijski "Strabag AG"	Bavi se poslovima izgradnje saobraćajnica i saobraćajnih objekata na regionalnim putnim prvcima, kao i drugim poslovima vezanim za gradnju saobraćajnica (tehnička ispitivanja, inžinjering i sl.)
2.	Efes Zaječar – Pivara, Većinski vlasnik Heineken	Proizvodi različite vrste piva i sokova za domaće tržište i za izvoz. (većinski vlasnik pivare Efes Zaječar)
3.	ALPIN GROUP, Rusija (Majdanpek)	Specijalizovani proizvođač instalacionih i industrijskih bakarnih cevi.
4.	Falc east – Italija (Knjaževac)	Proizvodnja kožne obuće pod robnom markom "Naturino" u Knjaževcu
5.	Dundee, Kanada (Bor), rudarstvo, istražni radovi	Istražni radovi pri eksploataciji bakra i zlata u rudnom kopu Crni Vrh
6.	IPM, Slovenija (Majdanpek)	Proizvodnja elektro proizvoda.

...nastavak

Red. Br.	Naziv kompanije	Opis delatnosti
7.	Fabrika kablova Zaječar - „Telefonika Krakov“ iz Poljske vlasnik Fabrike Kablova u Zaječaru	Proizvodnja bakarnih i aluminijumskih žica i užadi, energetskih instalacionih provodnika i energetskih kablova, kablova za naftnu i rudarsku industriju, auto-provodnika i telekomunikacionih kablova.
8.	Fero legura – Slovenija (Majdanpek), investicija u toku	Proizvodač instalacionih i industrijskih bakarnih cevi.
9.	Rhein-Donau – Mešovita holandsko, rumunsko srpska firma (Kladovo)	Brodogradnja
10.	Eko-ki – Mešovita francusko srpska firma (Kladovo)	Poljoprivredna proizvodnja (vinogradarstvo, ratarstvo)
11.	Fontegas – Mešovita italijansko rumunska firma	Isporuka gasa-plina

“U protekloj deceniji Srbija je prošla kroz teške političke i ekonomske promene koje su u velikoj meri uticale na razvoj ove zemlje.

Strani investitori su potpuno zaštićeni i mogu biti sigurni da je njihova investicija sigurna. Imamo odlično iskustvo u Srbiji i naša poruka budućim investorima je da krenu sa svojim investicijama bez predrasuda. Zasigurno, biće prijatno iznenađeni rezultatima.”

- Davor Veličkovski, General Manager Falc Serbia.

Falc East Serbia - dobitnik nagrade „Izvoznik 2009. godine“

Ljudski resursi

Timočka krajina spada u slabije naseljene regione Srbije. Na oko 9% teritorije Srbije danas živi oko 3% stanovnika Srbije.

Broj zaposlenih, posmatrano od 1990. pa do danas, doživljava konstantni pad. Posmatrano u periodu od 1990.-2005. ukupan broj zaposlenih smanjen je za oko 16%. Iako sam pad broja zaposlenih predstavlja negativnu tendenciju, on sa druge strane, ima i nekih pozitivnih implikacija. Broj zaposlenih u društvenim i državnim preduzećima bio je znatno iznad optimalnog, tako da se sa smanjenjem broja zaposlenih u mnogim preduzećima otvaraju mogućnosti za racionalnije i rentabilnije poslovanje. Sa druge strane stvaraju se mogućnosti za otvaranje novih preduzeća na bazi vrlo obučene, relativno jeftine i dostupne radne snage.

Kada posmatramo strukturu broja zaposlenih po delatnostima, očigledno je da prerađivačka industrija predstavlja nosilac privrednih aktivnosti. Od ukupnog broja zaposlenih, ona upošljava oko 20%. Relativno mali broj zaposlenih u poljoprivredi treba ipak uzeti sa rezervom, zbog toga što, posebno u poljoprivredi, ima najviše neregistrovanih radnika.

Ostale delatnosti takođe (i to svaka ponaosob), zapošljavaju daleko manji procenat radnika, pa se potreba diversifikacije privrede nameće kao neophodnost.

Na prostoru Timočke Krajine više od jedne petine zaposlenih spada u grupu samozaposlenih (privatni preduzetnici), što je približno na nivou proseka Srbije.

Zaposleni u Republici Srbiji, po delatnostima - Stanje 31. decembar 2009.-

	Ukupno	Zaposleni u preduzećima, ustanovama, zadrugama i organizacijama									
		svega	od toga žene	poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	ribars-tvo	vodenje ruda i kamena	preradi-vaćka industrija	proiz. el. energije gase i vode	Grade-vinarstvo	trgovina na veliko i malo, opravka	
Republika Srbija	1.889.085	1.396.792	628.252	45.091	1.038	22.287	339.428	45.817	78.936	193.065	
Timočki Region	53.245	42.116	17.388	1.107	12	4.309	10.121	2.837	1.477	2.910	
Udeo u %	100	79,10	32,66	2,08	0,02	8,09	19,01	5,33	2,77	5,46	

...nastavak

	hoteli i restorani	The employed in companies, institutions, cooperatives and organizations							Privatni preduzetnici i zaposleni kod njih	
		saobraćaj, skladištenje i veze	finansijsko posredovanje	poslovi s nekretninama, iznajmljivanje	državna uprava i socijalno osiguranje	obrazovanje	zdravstveni i socijalni rad	dr. komunalne, društvene i lične usluge	svega	od toga žene
Republika Srbija	22.520	106.739	36.670	79.783	71.222	134.795	162.369	57.035	492.293	209.391
Timočki Region	631	2.332	349	1.540	2.452	4.316	6.237	1.491	11.129	4.550
Udeo u %	1,18	4,38	0,65	2,89	4,61	8,11	11,71	2,80	20,90	40,89

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku

Troškovi radne snage - prosečne plate

Porezi i doprinosi za zdravstveno i penzиона osiguranje u Srbiji danas iznose 68,25% od neto plate radnika (ukupna stopa poreza i doprinosa na zarade + doprinos za nezaposlene od 0,75% na nivou Srbije).

	Prosečne zarade			Prosečne zarade bez doprinosa		
	RSD		RSD			
	jun 2010.		jan.-jun 2010.	jun 2010.		jan.-jun 2010.
	Ukupno	Privreda	Ukupno	Ukupno	Privreda	Ukupno
Republika Srbija	47.486	45.033	45.889	34.161	32.505	33.045
Timočki region	41.065	38.753	40.714	29.592	28.013	29.301
% u osnosu na Republiku Srbija	86,48	86,05	88,72	86,63	86,18	88,67

Izvor: Republički zavod za statistiku Srbije

Zarade zaposlenih:

U istočnoj Srbiji mesečne zarade zaposlenih su u principu niže od proseka zarade na nivou Republike Srbije i kreću se oko 85% republičkog proseka. Prosečna zarada u junu 2010. je iznosila oko 285 € - neto zarada (395 € bruto). Zarade su veće u vanprivredi u poređenju sa privredom. Kvalifikovana radna snaga - po razumnim cenama, je svakako jedna od najvećih prednosti regiona.

Osim toga što radi po prosečno nižim cenama u odnosu na okruženje, radna snaga u istočnoj Srbiji je:

- edukovana i dobro obučena
- motivisana da radi i da se dalje usavršava

Tabela: Podaci o nezaposlenosti i prosečnoj mesečnoj zaradi za 2009. godinu

	Površina (km ²)	Aktivno stanovništvo	Stopa nezaposlenosti	Prosečna neto mesečna zarada din/€*
Srbija	88.361	3.119.419	16,1 %	31.733 / 338 €
Timočki Region	7.133	284.112	23.73 %	27.081 / 288 €

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, Narodna banka Srbije

*1€=94 RSD

Uslovi poslovanja u Timočkoj krajini

U skladu sa svojim ovlašćenjima i odgovornostima, opštine Timočke krajine su preduzele neke korake kako bi olakšale investiranje na svojoj teritoriji. Većina opština je u okviru svoje lokalne administracije formirala kancelarije za lokalni razvoj kao institucionalnu podršku investitorima. U šest od osam opština u toku je izrada lokalnih strategija razvoja.

Za teritoriju celog regiona u procesu su izrade dva vrlo važna dokumenta:

- Regionalni prostorni plan (koji već radi Republička agencije za prostorno planiranje) i
- Regionalna strategija razvoja (čiju izradu vodi RARIS)

Što se tiče razvoja turizma, za strateške turističke destinacije - Donje Podunavlje, Sokobanju, Feliks Romuljanu i Staru planini, urađeni su master planovi čiji je naručilac bila Vlada Srbije - Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja.

Informacije o podsticajnim mera opština regiona

Lokalne vlasti u istočnoj Srbiji su izuzetno predusretljive i voljne da pomognu u razvoju privrede. Svaka opština je razvila svoj sistem podsticajnih mera u skladu sa svojim nadležnostima i prioritetima.

Jedna od glavnih mera koje sve imaju je oslobođanje investitora od plaćanja naknade za uređivanje građevinskog zemljišta ili plaćanja dela naknade zavisno od toga kojom vrstom delatnosti se bave i koliko radnika zapošljavaju. Tako na primer grad Zaječar je doneo odluku kojom se investitori oslobođaju plaćanja naknade za korišćenje građevinskog zemljišta u potpunosti za period koji se određuje u zavisnosti od broja zapošljenih radnika. U Kladovu je najveći procenat oslobođanja je u sledećim slučajevima:

- Za proizvodne delatnosti investitor može biti oslobođen plaćanja naknade u celosti ako zaposli preko 20 radnika, uz obavezu zadržavanja istog broja radnika u najmanje tri godine;
- Za uslužne delatnosti investitor može biti oslobođen plaćanja naknade u iznosu od 50% ako zaposli preko 20 radnika, uz obavezu zadržavanja istog broja radnika u najmanje tri godine.

Sve opštine daju povlastice investitorima kod plaćanja komunalnih taksi. Tako na primer opština Sokobanja daje oslobođanje od plaćanja svih komunalnih taksi u roku od 3 god, ukoliko investitor zaposli više od 50 radnika ili oslobođanje od plaćanja svih komunalnih taksi u roku od 5 god, ukoliko zaposli više od 80 radnika.

Sve ove povlastice zavise od tipa delatnosti i broja uposlenih radnika. Svaka opština je definisala prioritetne delatnosti u kojima daje najveće popuste i beneficije. Takodje važi pravilo da što je veći broj novootvorenih radnih mesta su veće i beneficije koje opština pruža.

Lokalne vlasti pružaju i širok spektar drugih usluga kojima stvaraju povoljan ambijent za investitore i olakšavaju im poslovanje.

Tako lokalne vlasti pružaju investitorima:

- Pomoć u pronalaženju lokacije za investiranje
- Informacije o postojećem poslovnom prostoru u slučaju brownfield investicija
- Informacije o ceni nekretnina
- Informacije o raspoloživoj radnoj snazi
- Sve informacije o ekonomskom profilu opštine
- Pomoć za dobijanje potrebnih dozvola (građevinske i druge)
- Pomoć u korišćenju olakšica koje daje opština
- Informacije o olakšicama koje daje republika
- Drugu tehničko-pravnu pomoć
- Pomoć u ostvarivanju kontakata i saradnje sa lokalnim privrednicima.

Zaječar

Podsticajne mere za privlačenje investicija se odnose na besplatne infrastrukturno opremljene hale za poslodavce koji uposle više od 50 radnika. U ovom trenutku opština poseduje 19 potencijalnih lokacija za gradnju u vlasništvu opštine. Na osnovu Uredbe o uslovima i načinu privlačenja direktnih investicija ("Sl. glasnik RS", br. 34/2010) grad Zaječar je uvršten u područja od posebnog interesa. Grad Zaječar predstavlja veliki industrijski centar čiji ubrzan privredni razvoj ima poseban značaj za Republiku Srbiju, posebno u cilju ravnomernog regionalnog razvoja i smanjenja stope nezaposlenosti. Potencijalni investitori čija je minimalna vrednost investicije 500.000 evra i kojom se obezbeđuje otvaranje najmanje 50 novih radnih mesta u periodu od tri godine dobijaju od 4.000 do 10.000 evra po novootvorenom radnom mestu.

U cilju privlačenja što većeg broja investitora Skupština grada Zaječara donela je Odluku o dopuni odluke o naknadi za korišćenje građevinskog zemljišta kojom su definisani podsticaji za buduće investitore:

- Investitor koji zaposli od 50-100 radnika oslobađa se plaćanja naknade za korišćenje građevinskog zemljišta u periodu od godinu dana
- Investitor koji zaposli od 100-200 radnika oslobađa se plaćanja naknade za korišćenje građevinskog zemljišta u periodu od dve godine
- Investitor koji zaposli od 200-300 radnika oslobađa se plaćanja naknade za korišćenje građevinskog zemljišta u periodu od tri godine
- Investitor koji zaposli od 300-400 radnika oslobađa se plaćanja naknade za korišćenje građevinskog zemljišta u periodu od četiri godine
- Investitor koji zaposli više od 500 radnika oslobađa se plaćanja naknade za korišćenje građevinskog zemljišta u periodu od pet godina

Knjaževac

Opština Knjaževac omogućava investitorima smanjenje visine naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta u slučaju zapošljavanja preko 10 novozaposlenih radnika. U tom slučaju investitor plaća 20% od utvrđene visine naknade.

Ukoliko investitor učestvuje u izgradnji pojedinih objekata komunalne infrastrukture oslobađa se obaveza plaćanja naknade za taj deo učešća. U opštini Knjaževac takseni obveznici koji prvi put započinju sa obavljanjem delatnosti oslobađaju se plaćanja lokalne komunalne takse za isticanje firmarine u trajanju od jedne godine. Takseni obveznici koji pored već registrovane delatnosti započne sa obavljanjem i prošrene registrovane delatnosti i zaposle još najmanje jednog radnika oslobađaju se plaćanja lokalne komunalne takse za proširenu delatnost u trajanju od jedne godine.

Licu kojem se daje zemljište u zakup radi izgradnje proizvodnih, proizvodno - prerađnih, industrijskih i drugih objekata, u kojima se zapošljavaju radnici, daju se povlastice i to po 0,5% za svakog zaposlenog a zakupninu može platiti na rate. Opština karakteriše kvalifikovana radna snaga iz oblasti tekstilne, obućarske, drvne i metaloprerađivačke industrije.

Boljevac

Opština Boljevac je donela posebnu Odluku o oslobađanju plaćanja komunalnih taksi novopokrenutim biznisima u oblasti proizvodnje shodno broju zaposlenih.

Takođe je donela odluku da se zakup zemljišta čiji je ona vlasnik investitorima ne naplaćuje. Opština je započela izgradnju industrijske zone na potezu MZ Mirovo, u blizini magistralnog puta M5, Paraćin-Zaječar, pripremajući lokaciju za buduće investitore. Trenutno, na tom potezu, u realizaciji je izgradnja jednog fabričkog kompleksa.

Sokobanja

Od podsticajnih mera opštine treba istaći sledeće:
Komunalna taksa za isticanje firmarine:

- 100% umanjenja komunalne takse za isticanje firme u 1. godini poslovanja;
- 50% umanjenja komunalne takse za isticanje firme u 2. godini poslovanja, ukoliko zaposli najmanje 3 radnika;
- 25% umanjenja komunalne takse za isticanje firme u 3. godini poslovanja, ukoliko zaposli najmanje 3 radnika;
- Oslobađanje od plaćanja komunalnih taksi u roku od 2 god, ukoliko zaposli od 10 radnika do 20 radnika od kojih najmanje 70% imaju prijavljeno prebivalište na teritoriji opštine Sokobanja, a koji su registrovani kao nezaposleni kod Nacionalne službe za zapošljavanje u opštini Sokobanja, uz obavezu zadržavanja istog broja radnika u najmanje tri godine;
- Oslobađanje od plaćanja komunalnih taksi u roku od 3 god, ukoliko zaposli od 21 radnika do 30 radnika od kojih najmanje 70% imaju prijavljeno prebivalište na teritoriji opštine Sokobanja, a koji su registrovani kao nezaposleni kod Nacionalne službe za zapošljavanje u opštini Sokobanja, uz obavezu zadržavanja istog broja radnika u najmanje tri godine;
- Oslobađanje od plaćanja komunalnih taksi u roku od 4 god, ukoliko zaposli više od 30 radnika od kojih najmanje 70% imaju prijavljeno prebivalište na teritoriji opštine Sokobanja, a koji su registrovani kao nezaposleni kod Nacionalne službe za zapošljavanje u opštini Sokobanja, uz obavezu zadržavanja istog broja radnika u najmanje tri godine.

Naknada za uređenje građevinskog zemljišta:

- Za izgradnju objekata od posebnog interesa za opštinu Sokobanja:
 - bazena površine poluolimpijskih i olimpijskih razmara (otvorenih i zatvorenih), vodenih parkova, otvorenih i zatvorenih sportskih terena i sportskih hala naknada za građevinsko zemljište iznosi 1din/m² bez obzira na zonu u kojoj se nalaze;
 - hotela sa najmanje 4 zvezdice i kongresnog centra naknada za građevinsko zemljište se umanjuje za 60%;
- Za objekte industrijske i proizvodne namene sa kapacitetima od najmanje:
 - 1-5 zaposlenih naknada za građevinsko zemljište umanjuje se za 20%
 - 6-10 zaposlenih naknada za građevinsko zemljište se umanjuje za 40%
 - 11-15 zaposlenih naknada za građevinsko zemljište se umanjuje za 50%
 - više od 15 zaposlenih naknada za građevinsko zemljište se umanjuje za 60%.

Danas je spremno za prihvatanje investicija preko 30 ha privatnog i javnog zemljišta.

Kladovo

U opštini Kladovo investitori mogu biti oslobođeni plaćanja naknade za uređivanje građevinskog zemljišta ili plaćanja dela naknade zavisno od toga kojom vrstom delatnosti se bave i koliko radnika zapošljavaju.

Najveći % oslobođanja je u sledećim slučajevima:

- Za proizvodne delatnosti investitor može biti oslobođen plaćanja naknade u celosti ako zaposli preko 20 radnika, uz obavezu trajanja radnog odnosa za isti broj u periodu od najmanje tri godine;
- Za uslužne delatnosti investitor može biti oslobođen plaćanja naknade u iznosu od 50% ako zaposli preko 20 radnika, uz obavezu trajanja radnog odnosa za isti broj u periodu od najmanje tri godine.

Bor

U Boru je započet projekat izgradnje Industrijske zone. Kompleks se nalazi uz regionalni put Bor-Zaječar, a svojim drugim krajem izlazi na prugu u neposrednoj blizini teretne železničke stanice u Boru. Do sada je na tom prostoru već izgrađeno 13 proizvodnih, servisnih i uslužnih objekata. Kompleks se nalazi na površini od 16 ha i na njemu je moguće razradom kroz urbanističke projekte izgraditi 8 do 12 objekata različite namene i kapaciteta. Opština Bor je otkupila kompletno zemljište i uradila Regulacioni plan.

Negotin

Opština Negotin je započela realizaciju projekta Izgradnja industrijske zone. Industrijska zona obuhvata prostor površine 17,50 ha a sa zelenom zaštitnom zonom 29,50 ha. Radi se o prostoru koji je namenjen za privredno proizvodne objekte i poslovne objekte -servise i skladišta otvorenog ili zatvorenog tipa. Od obaveze plaćanja komunalne takse oslobođaju se privredna društva i preduzetnici sa sedištem na teritoriji opštine Negotin na rok od jedne godine počev od datuma registracije, pod uslovom da sedište firme ne presele na teritoriju druge opštine u roku od 3 godine od datuma registracije.

Majdanpek

U opštini Majdanpek je na snazi Odluka o posebnim pogodnostima i olakšicama za investitore prema kojoj su, u zavisnosti od sektora delatnosti (proizvodna ili uslužna) kao i broja zaposlenih, investitori oslobođeni plaćanja lokalnih taksi i nadoknada iz nadležnosti organa opštine Majdanpek za period 1 do 3 godine.

Opština Majdanpek raspolaže industrijskom zonom površine od 80 ha sa planiranim proširenjem od 22,5 ha na kojoj je 85% vlasništva u državnoj svojini. Industrijska zona prostire se duž magistralnog puta M-24.

Informacije o lokalnim takсama

Lokalne takse su približno ujednačene u svim opštinama regiona.

Jedna od lokalnih taksi je naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta.

Mesečna naknada za korišćenje izgrađenog građevinskog zemljišta korisne površine se razlikuje od opštine do opštine i od zone u kojoj se nalazi, u proseku cene se kreću od 2-8 din/m² u V zoni do 30-60 din/m² u I zoni.

Lokalna komunalna taksa se plaća prema Odluci lokalnih vlasti i razlikuje se od grada do grada i od opštine do opštine. Takođe ova taksa se plaća za niz stvari, u zavisnosti od korišćenja javnog dobra. Međutim ono što je zajedničko za sva pravna lica i preduzetnike je da plaćaju taksu za isticanje firme na poslovnom prostoru tzv. "firmarinu". Pitanje lokalne komunalne takse za isticanje firme na poslovnom prostoru uređuje se odredbama Zakona o finansiranju lokalne samouprave i odgovarajućih odluka o lokalnim komunalnim takсama za teritoriju grada/opštine. Članom 17. Zakona se utvrđuje da se jedinica lokalne samouprave, prilikom utvrđivanja visine ove takse, rukovodi: vrstom delatnosti pravnog lica, površinom i tehničko-upotrebnim karakteristikama objekta, i teritorijom, odnosno zonom na kojoj se dati objekat nalazi. Jedinica lokalne samouprave svojim aktom utvrđuje visinu ove takse, olakšice, rokove i način plaćanja. Iznos firmarine se kreće u rasponu od 500 din i više, mesečno, u zavisnosti od lokacije i delatnosti.

Postoji veliki broj raznovrsnih opštinskih administrativnih taksi koje se plaćaju prilikom podnošenja zahteva, dobijanja rešenja, izdavanja uverenja i slično. Cene su u rasponu od nekoliko stotina dinara do nekoliko hiljada dinara.

Zemljište

Zakup poljoprivrednog zemljišta

Kada je reč o zakupu poljoprivrednog zemljišta, početna cena godišnjeg zakupa na licitacijama se kreće od 1.000 do 6.000 dinara po hektaru (od 10 do 60 EUR), u zavisnosti od kvaliteta - kategorije zemljišta.

Prema Članu 61 Zakona o poljoprivrednom zemljištu poljoprivredno zemljište u državnoj svojini može se dati u zakup svim fizičkim, odnosno pravnim licima, ako je godišnjim programom zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta iz čl. 12 i 58 ovog zakona predviđeno za davanje u zakup fizičkom, odnosno pravnom licu za period koji ne može biti kraći od jedne godine niti duži od 20, a za ribnjake i vinograde 30 godina. Poljoprivredno zemljište u državnoj svojini koje je dato u zakup ne može se dati u podzakup. Istočna Srbija je poslednjih godina znatno poboljšala organizaciju ponude zemljišta potencijalnim investitorima. Dobra je ponuda i lokacija naseljima, u blizini gradova, mada u većini slučajeva ovo zemljište za sada nije kompletно infrastrukturno opremljeno.

Građevinsko zemljište

U zavisnosti od lokacije i stepena opremljenosti kreće se i cena građevinskog zemljišta.

U industrijski srednje razvijenim sredinama cena komunalno opremljenog zemljišta je u proseku od 5 do 10 €/m², dok je komunalno neopremljeno zemljište 3 do 5 € / m².

U turističkim regijama cena zemljišta je nešto veća i kreće se od 2 do 20 €/m² u potencijalnim turističkim centrima do cene od 25 do 100 €/m² u najelitnijim zonama atraktivnih turističkih mesta.

Van naseljenih mesta i uređenih naselja cena zemljišta je skoro ujednačena i kreće se oko iznosa od 0,2 do 1 €/m² za njive, a pašnjaci i livade su do 0,5 € / m².

Zaječar

Pregled cena zemljišta po kategorijama:

Ekstra zona	608RSD / m ² (5.85 €/m ²)
Zona 1	506RSD / m ² (4.87 €/m ²)
Zona 2	405RSD / m ² (3.89 €/m ²)
Zona 3	304RSD / m ² (2.93 €/m ²)
Zona 4	IV zonamogućnost pregovaranja

Napomena: To su cene koje opština plaća pri otkupu zemljišta. Kurs: 1€=1045RSD.

Namena objekta	Ekstra zona	I zona	II zona	III zona	IV zona
Stambeni objekti i pomoći objekti	1.455	1.213	970	728	485
Privredno-proizvodni objekti i ekonomsko-proizvodni	2.910	2.425	1.455	970	728
Poslovni objekti	3.395	2.668	1.698	970	728

Boljevac

Urbanističkim planom naselja Boljevac predviđene su lokacije za gradnju industrijskih objekata. U toku 2007. godine opština Boljevac je kupila, u industrijskoj zoni, 3 ha građevinskog zemljišta, opremljenog komunalnom infrastrukturom. Tržišna cena zemljišta na lokacijama gde je predviđena izgradnja industrijskih objekata kreće se od 2 do 10 €/m². Cena poljoprivrednog zemljišta, u zavisnosti od klase i kulture, kreće se od 0,5 do 2,5€/m².

Knjaževac

U opštini Knjaževac je tržišna cena zemljišta 4-10 €/m² u zavisnosti od lokacije, komunalne opremljenosti. Na Staroj planini od 3 do 7 €/m² u zavisnosti od lokacije. Rgoška banjica od 1 do 5 €/m² u zavisnosti od lokacije i komunalne opremljenosti.
(Izvor: Cenovnik vrednosti zemljišta i objekata od 20.05.2010.)

Sokobanja

Cena zemljišta u zavisnosti od lokacije iznosi:

EKSTRA ZONA:	3.500,00 RSD/m ²	ZONA 3:	1.055,00 RSD/m ²
ZONA 1:	2.362,50 RSD/m ²	ZONA 4:	700,00 RSD/m ²
ZONA 2:	1.575,00 RSD/m ²		

Naknada za uređenje gradskog građevinskog zemljišta:

Red. broj	NAMENA OBJEKTA	Ekstra zona	Zona 1	Zona 2	Zona 3	Zona 4
1	Stanovanje po m ²	6.741,00	4.999,00	3.432,00	2.910,00	2.338,00
2	Komercijalna delatnost po m ²	8.731,00	6.567,00	4.403,00	3.731,00	3.060,00
3	Proizvodna delatnost po m ²	6.741,00	4.999,00	3.432,00	2.910,00	2.388,00
4	Ostale namene po m ²	4.701,00	3.507,00	2.313,00	2.015,00	498,00

Bor

Cene građevinskog zemljišta po metru kvadratnom zemljišta (u dinarima):

Zona	Zakup	Uređenje
Zona 1	1.258,00	2.171,00
Zona 2	1.065,00	1.833,00
Zona 3	884,00	1.467,00
Zona 4	702,00	1.098,00
Zona 5	521,00	733,00
Zona 6	240,00	183,00
Zona 7	127,00	111,00

Negotin

Visina naknade za uređivanje građevinskog zemljišta (pripremanje i komunalno opremanje) u industrijskoj zoni iznosi 1,00 din/m² zemljišta.

Prometna vrednost građevinskog zemljišta je određena na sledeći način:

- Zona 1 1.800,00 RSD
- Zona 2 800,00 RSD
- Zone 3 830,00 RSD
- Zona 4 550,00 RSD
- Izletnička mesta:
 - Uži deo 450,00 RSD
 - Širi deo 300,00 RSD
- Kusjak i priobalje Dunava 300,00 RSD
- Bratujevac, Brestovac, Bukovo, Stevanske livade 100,00 RSD
- Seoska naselja:
 - grupa 1 500,00 RSD
 - grupa 2 150,00 RSD.

Kladovo

Generalnim planom Kladova određen je građevinski rejon koji obuhvata javno i ostalo građevinsko zemljište. Ukupna površina građevinskog reona Kladova je 491 ha, u koju nije uračunato vodno i šumsko zemljište, ali jesu putni pravci i koridori.

Građevinsko zemljište, može se izdati u zakup na period od 99 godina i podeljeno je na 5 zona:

- Ostalo građevinsko zemljište u I zoni košta 13.30 €/ m²,
- Ostalo građevinsko zemljište u II zoni košta 10.00 €/ m²
- Ostalo građevinsko zemljište u III zoni košta 6.60 €/ m²
- Ostalo građevinsko zemljište u IV zoni košta 2.50 €/ m²
- Ostalo građevinsko zemljište u V zoni košta 1.60 €/ m².

Majdanpek

Zakupnina za javno i ostalo građevinsko zemljište se utvrđuje prema zonama u kojima se zemljište nalazi.

Visina zakupnine se utvrđuje na mesečnom nivou i obračunava se po m² površine zemljišta koje čini građevinsku parcelu na kojoj se objekat gradi, odnosno po m² površine zemljišta koje se daje u zakup. Cene se određuju prema zonama i nameni prostora i kreću se od 30 dinara u V zoni do 250 dinara u I zoni. Naknada za uređivanje javnog građevinskog zemljišta utvrđuje se takođe prema zonama i razlikuje se u odnosu na vrstu objekta:

Red. br.	Vrsta objekta	din/m ² korisne (neto) površine objekta				
		I zona	II zona	III zona	IV zona	V zona
1.	Proizvodno poslovni i drugih objekata za obavljanje delatnosti	884,97	737,48	589,98	442,48	294,99
2.	Stambeni objekti	749,98	585,29	440,28	320,64	203,44
3.	Pomoćni objekti	401,05	326,98	248,75	184,27	117,59
4.	Objekti montažnog karaktera	267,37	222,43	173,95	130,69	85,21

Ukupan iznos naknade investitor može isplatiti odjednom ili u više mesečnih rata. Ukoliko investitor ukupan iznos isplaćuje odmah ima pravo na popust te se ceo iznos naknade umanjuje za 30%.

Informacija o drugim troškovima biznisa

a) Cena vode se razlikuje po opština, kao i po delatnostima. Osim utroška vode po m³, u cenu vode ulaze i ekološka taksa i PDV (8%).

Delatnost	Cena po m ³	Cena sa ekološkom taksom i PDV-om
Privreda (privredni sektor)	65-100 din	65-115 din

b) U cenu električne energije, osim potrošnje po kWh, ulazi i naknada za merno mesto kao i obračunska snaga brojila. Naknada za merno mesto za sve kategorije korisnika iznosi 88,62 dinara, dok se obračunska snaga naplaćuje u zavisnosti od kategorije korisnika (23,75 dinara za široku potrošnju, 365-530 dinara za kupce sa merenjem snage). Cena struje po kWh se razlikuje u zavisnosti od potrošnje i da li se troškovi obračunavaju pri jednotarifnom merenju ili po nižem i višem tarifnom stavu. Tako cena kWh u najpovoljnijoj zelenoj zoni iznosi od 0,90 do 3,61 dinara, dok u najskupljoj crvenoj zoni iznosi od 2,71 do 10,84 dinara. (Napomena: Cene su prikazane bez PDV-a koji iznosi 18%)

c) Cena grejanja se razlikuje po opština, po delatnostima, kao i u zavisnosti od toga da li se naplaćuje po m². Date su okvirne cene grejanja bez PDV-a, koji se plaća po stopi od 8 %.

Delatnost	Cena po m ²
Stanovništvo, opštinske, političke i verske ustanove, osnovne i srednje škole, nevladine organizacije	30-55 din
Državne organizacije i organizacije iz društvenih delatnosti	110-135 din
Privreda (privatni sektor)	100-150 din

d) Potrošnja telefona deli se na potrošnju u oblasti fiksne i u oblasti mobilne telefonije. Cena po jednom minutu razgovora u lokalnom saobraćaju za fiksnu telefoniju se kreće oko 0,3 din za privatne korisnike, odnosno oko 0,4 din za poslovne korisnike. Cena saobraćaja fiksna - mobilna mreža po minuti razgovora je oko 8 din za privatne odnosno oko 10 din za poslovne korisnike. Međunarodni saobraćaj se tarifira kroz 5 zona, i u zavisnosti od zone, cena po minuti razgovora se kreće od 14 din za privatne tj. oko 17 din za poslovne korisnike u prvoj zoni (zemlje koje se graniče sa Srbijom) pa sve do 44,5 din za privatne tj. 55,26 din za poslovne u petoj zoni (zemlje Afrike, Azije, Južne Amerike).

(Napomena: Cene su prikazane bez PDV-a - 18%)

e) Cena interneta zavisi od provajdera kod koga firma zakupljuje dial-up, ADSL, wireless ili kablovske pakete. Okvirna cena najčešće korišćenog ADSL-a je od 1.200 do 10.000 dinara (cene su date sa PDV-om).

f) Troškovi prevoza robe se razlikuju u zavisnosti od vrste robe, težine, kao i od relacije na koju se roba transportuje, na pr.: za robu do 100 kg na relaciji od 100 km cena transporta je oko 40 EUR, dok bi cena transporta iste količine robe na relaciji od 500 km iznosila oko 130 EUR, a cena u međunarodnom saobraćaju iznosila bi od 150 do 250 EUR (za zemlje koje se graniče sa Srbijom), s tim što u ovu cenu nisu uračunati troškovi carinjenja, administrativne takse i PDV. Ukoliko se radi o transportu

opasnih materija, cena se povećava za 20%.

Prosečni troškovi gradnje uobičajeni za poslovni prostor, hale, stanove

Vrednost građevinskih radova za izradu hala iznosi od 125 do 200 €/m², dok se vrednost izgradnje poslovnog i stambenog prostora kreće u rasponu od 350 do 500€/m², u zavisnosti od opremljenosti prostora.

U ovu cenu ne ulazi cena priključaka za vodu (zavisi od udaljenosti objekta od vodovodne mreže) i struju (u zavisnosti od snage - od 1.000 do 2.000 EUR), kao ni komunalna taksa čija visina zavisi od lokacije za izgradnju, odnosno od njene udaljenosti od centra, zatim priključak na centralno grejanje, kanalizaciju i telefon.

Uslovi za život i rad

Timočku krajinu karakteriše dobro razvijen obrazovni sistem.

Osnovne, srednje, specijalne škole i škole za odrasle

Područje (km ²)	Vrtići i predškolske ustanove	Osnovne škole	Srednje škole	Specijalne škole	Škole za odrasle
Timočki region	55	209	21	14	1

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku Srbije, Opštine u Srbiji, 2008.

Visoko obrazovanje je takođe dobro razvijeno:

Tehnički fakultet u Boru je jedina državna visokoškolska ustanova u Istočnoj Srbiji i jedini fakultet Univerziteta u Beogradu koji se nalazi van Beograda. U Negotinu postoji Učiteljski fakultet, Univerziteta u Nišu, za sticanje zvanja profesor razredne nastave.

Fakultet za menadžment - Megatrend univerzitet se nalazi u Zaječaru. Ovaj fakultet pruža savremeno, kvalitetno i efikasno studiranje u oblasti ekonomije i menadžmenta. Na njemu se mogu pohađati osnovne akademske, diplomske akademske, specijalističke akademske i doktorske studije menadžmenta. U okviru Fakulteta za menadžment postoji i Viša škola za menadžment i Visoka škola za menadžment i biznis.

Zdravstveni sistem odlična pokrivenost cele teritorije, tako da u svim opštinama postoje dobro opremljeni Domovi zdravlja i bolnice.

Teritorija	Number of inhabitants per 1 physician
Srbija	356
Timočki region	321

Izvor: Republički zavod za statistiku, 2008

Osim državnih zdravstvenih ustanova, u ovom regionu postoji i više privatnih lekarskih ordinacija.

Bitno je napomenuti da u ovom regionu postoje i 2 specijalizovane ustanove u oblasti banja:

- Gamzigradska banja - Zavod za specijalizovanu rehabilitaciju "Gamzigrad"
- Sokobanja - Specijalna bolnica "Sokobanja"

Pregled turističkih znamenitosti, kulturnih manifestacija

Timočka krajina je odličan region za život sa obiljem turističkih i kulturnih sadržaja.

Najznačajnije turističke atrakcije su Sokobanja, Gamzigradska banja, Brestovačka banja, brojna istorijska mesta kao Feliks Romulijana iz IV veka naše ere, praistorijsko nalazište Lepenski vir, Golubački grad, Tvrđave Fetislam i Dijana i Šarkamen, Rajačke i Rogljevačke pivnice, Rajkova, Zlotska i Bogovinska pećina, Borsko i Grliško jezero, planine Rtanj i Stara planina i druge.

Najznačajnije turističke manifestacije:

- „**Zlatna bućka**“ - Tekija u Kladovu - specifičan način ulova ribe koji prate raznovrsni sportski, kulturni i zabavni sadržaji - organizuje se svakog avgusta.
- „**Crnorečje**“ - Boljevac - Etno-festival koji se organizuje svake godine drugog vikenda u junu.
- **Sajam vina i meda u Negotinu** - Festival se održava u septembru i takmičarskog je karaktera.
- **Kup Đerdapa u Majdanpeku** - takmičenje u jedrenju međunarodnog karaktera, koje se krajem avgusta održava u Donjem Milanovcu.
- **Vržngrnački točak u Zaječaru** - u prvoj polovini avgusta. To je kulturno-zabavna manifestacija, jedna od retkih, ukoliko ne i jedina manifestacija posvećena točku. Održava se u porti Vražngrnačke crkve.

- **Sveti Jovan biljober u Sokobanji** - Manifestacija koja se u Sokobanji

održava više od jedne decenije. Veliki broj turista baš za ovu priliku dolazi u Sokobanju kako bi se oprobao u branju lekovitog bilja na padinama Ozrena i Rtnja.

- **Dani Brestovačke banje u Boru** - Manifestacija se održava svake godine oko 20. avgusta sa kulturno-umetničkim programom, izložbama ručnih radova i tradicionalnih jela i kolonijom likovnih umetnika.

Najznačajnije kulturne manifestacije su:

- **pozorišni festival „Dani Zorana Radmilovića“** - Glumački festival održava se tradicionalno od 1992. u oktobru i traje deset dana.
- **Rock festival “Gitarijada”** - Najveći međunarodni festival neafirmisanih rok bendova, koji je do sada organizovan četrdeset dva puta.
- **Festival kulture mladih Srbije** - Multikulturalna republička smotra koja se od 1962. godine održava u Knjaževcu i omogućuje izvođenje i prezentaciju stvaralaštva u oblasti muzike, književnosti, recitatorstva, drame, filma, folklora, modernog plesa, baleta, umetničke fotografije, omladinske karikature, stripa i video-stvaralaštva.

• **Mokranjčevi dani** - Najstariji festival horske muzike u Srbiji koji se održava svakog septembra, od 1966. godine.

• **Hajduk Veljkovi dani** - Održavaju se u drugoj polovini jula, u Lenovcu, i traju dva dana. Kulturno-sportska i turistička manifestacija, koja ima za cilj da održi sećanje na legendarnog srpskog junaka - Hajduku Veljku Petroviću.

• **Manifestacija "Molitva pod Midžorom"** - Turističko - privredna manifestacija "Đurđevdanski susreti - Molitva pod Midžorom" održava se u selima Vrtovac i Balta Berilovac (35 km od Knjaževca) na Đurđevdan 06. maja.

• **Etno Fest** - Festival se već 4 godine održava u ambijentu stare tvrdjave "Fetislam" iz turskog vremena. Program obuhvata: sajam automobila, salon knjiga i umetnosti i sajam turizma i preduzetništva.

• **Zlatna truba Balkana** - Festival "Zlatna truba Balkana" se održava u drugoj ili trećoj sedmici avgusta, u Zaječaru i traje dva dana. Predstavlja takmičenje najboljih duvačkih orkestara i trubača iz Srbije i drugih balkanskih zemalja.

• **Prva harmonika Srbije** - Međunarodni festival koji se održava u Sokobanji u letnjim mesecima koji obuhvata revijalni i takmičarski deo.

• **Sabor na panadžur** - U podnožju Stare planine u selu Jalovik Izvor (40 km od Knjaževca) svake godine 28. avgusta održava se sabor narodne izvirne muzike koji okuplja: pevače, harmonikaše, frulaše, gajdaše, trubače i pleh-orkestre.

• **Sabor na Kadibogazu** - Održava se vikendom oko 19. jula. U selima Novo Korito (Srbija) i Salaš (Bugarska) organizuje se vašar (sabor) koji je privredna i kulturna manifestacija na kojoj se prikazuje narodno kulturno stvaralaštvo i privredna ponuda naselja sa obe strane državne granice.

• **Đurđevdanski sabor** - Kulturno-turistička manifestacija održava se svake godine na Đurđevdan u Gamzigradskoj Banji. Sabor ima za cilj očuvanje starih običaja, očuvanje izvornosti i tradicije, kao i popularizaciju turističkih motiva.

• **Likovna kolonija "Gamzigrad"** - Međunarodna likovna kolonija koja se održava u Gamzigradskoj banji, od 20. do 30. avgusta u kojoj učestvuju akademski umetnici iz Srbije i inostranstva.

• **Takmičenje sela "Od maja do maja"** - Takmičenje mesnih zajednica Republike Srbije "Od maja do maja" se održava u martu ili aprilu, a mesto održavanja su mesne zajednice zaječarske opštine.

• **Sajam vina "PRVISI"** - Sajam se organizuje sredinom februara i na njemu izlažu proizvođači vina iz Knjaževca i okoline, ali i gosti iz zemlje i inostranstva.

Najvažniji kulturno istorijski spomenici:

• **Felix Romuliana** - Kasnoantički carski dvorac Gamzigrad - Felix Romuliana (III - IV vek) nalazi se pored puta Paraćin - Zaječar, udaljen 11 km od Zaječara.

TIMOČKA KRAJINA

- **Lepenski vir** - Lepenski Vir predstavlja jedan od najznačajnijih spomenika praistorijskog doba čoveka, svetskog značaja. Ovo je ujedno i prvi trag civilizacije na Đerdapskom prostoru.

- **Trajanova tabla** - Put kroz Đerdap završen je 103. godine n.e. i ovaj veliki poduhvat ovekovečen je natpisom na ploči, koja je poznata kao Trajanova tabla (Tabula Traiana).

- **Tvrđava Fetislam** - Podigli su je Turci posle osvajanja ovih krajeva Srbije. Utvrđenje čine dve zasebne celine, Mali i Veliki grad, koje su izgrađene u različitim razdobljima.

- **Utvrđenje Dijana** - Utvrđenje Diana nalazi se na Karatašu i bilo je najveće i najznačajnije utvrđenje na gornjomezijskom limesu. Izgrađeno je za vreme cara Trajana u II veku n.e.

- **Šarkamen** - Na 25 km zapadno od Negotina nalazi se kasnoantički lokalitet Vrelo Šarkamen. Ovaj rezidencijalno memorijalni kompleks potiče s kraja III i početka IV veka, iz perioda rimske vlasti poznate pod nazivom Tetrahija.

- **Ravna Etno Park** - Arheo-etno park se nalazi u selu Ravni na 8 km severno od Knjaževca, na jugoistočnim padinama Tupižnice. Najstarije kuće u selu sagrađene su početkom XIX veka, kao i zgrada škole (1906.), danas i sama spomenik kulture.

- **Sokograd** - Sokograd se nalazi u jugoistočnom delu sokobanjske kotline, u klisuri reke Moravice. Iz pravca Sokobanje do neposredne blizine grada vodi asfaltni put.

Najvažnije prirodne atrakcije:

- **Đerdapska klisura sa Velikim i Malim kazanom** - Park se prostire na površini od 63.680 ha. Osnovni prirodni fenomen ovog područja je grandiozna Đerdapska klisura najduža i najveća klisura probojnica u Evropi.
- **Park prirode Stara planina** - Stara planina predstavlja prirodno bogatstvo izvanrednog značaja, i ima odlične predispozicije za razvoj turizma. Područje "Babin zub" nazvano je po markantnom uzvišenju Babin zub, visine 1758 m n.v. Najviši vrh je Midžor (2169m n.v.).
- **Rajkova pećina** - Rajkova pećina nalazi se kod Majdanpeka, i predstavlja jednu od najlepših pećina u Srbiji. Ukupna dužina pećine iznosi 2.304 metra.
- **Zlotska pećina** - Zlotske pećine nalaze se u Zlotskom kraju, na ulazu u Lazarev kanjon. Sastoje se od Lazareve pećina i Vernjikice.
- **Bogovinska pećina** - Jedna je od najdužih pećina u Srbiji (dužina istraženih kanala je oko 6 km). Veliki deo kanala Bogovinske pećine reprezentativni su primeri erozivnih kanala.

Hoteli

Cene jednodnevnog hotelskog smeštaja u Timočkoj Krajini, u zavisnosti od kategorije hotela kao i od toga da li se radi samo o prenoćištu, polupansionu ili punom pansionu, kreću se u rasponu od 1.000 do 4.500 dinara.

Detaljne informacije o mogućnostima rezervacije smeštaja kao i o cenama smeštaja mogu se naći na sajtu www.traveleastserbia.org.

Informacija o uobičajenim troškovima života: nekretnine (zakup, kupovina), potrošačka korpa

U zavisnosti od grada kao i od same lokacije u gradu, cene nekretnina se kreću od 500 do 1300 EUR/m². Treba istaći da je cena najniža u Majdanpeku, a najviša u Zaječaru.

Cene zakupa nekretnina se kreću od 2 do 5 EUR/m² što se tiče stambenog prostora, dok je cena zakupa poslovnog prostora nešto viša (do 30 EUR/m²).

Potrošačka korpa u Timočkoj Krajini je u septembru 2008. godine iznosila oko 22.000 dinara, dok je u istom periodu prosečna zarada iznosila oko 27.000 dinara.

Usluge

Informacije o organizacijama/agencijama za podršku ekonomskog razvoja u regionu i uslugama koje nude

Konsultant	Usluge
<p>Regionalna agencija za razvoj Istočne Srbije - RARIS Trg oslobođenja 1, 19000 Zaječar Tel.+381 19 426-376 e-mail: office@raris.org www.raris.org</p>	<p>Cijevi RARIS-a jesu stvaranje, podrška i podsticaj regionalnog razvoja i stvaranje stimulativnog poslovnog okruženja u Istočnoj Srbiji. RARIS može ponuditi investitorima:</p> <ul style="list-style-type: none">- Informacije o ekonomskom profilu određenih opština i regiona- Pomoć u pronaalaženju lokacije za investiranje- Pomoć u korišćenju onih olakšica koje daje opština- Drugu tehničko-pravnu pomoć.
<p>Regionalna privredna komora Zaječar Nikole Pašića 37, 19000 Zaječar Tel. +381 19 421-411 e-mail: info@rpk-zajecar.co.rs www.rpk-zajecar.co.rs</p>	<p>RPK Zaječar je interesna, samostalna i poslovno stručna organizacija privrednih društava, preduzetnika, banaka, organizacija za zaštitu imovine i lica i dr. oblika organizovanja, koji obavljaju privrednu delatnost na teritoriji opština Boljevac, Bor, Kladovo, Knjaževac, Majdanpek, Negotin, Sokobanja i Zaječar.</p>

...nastavak

Konsultant	Usluge
Regionalni centar za održivi razvoj i razvoj preduzetništva „Timok“ D.o.o. Zaječar Nikole Pašića 37/1, 19000 Zaječar Tel. +381 19 426-516 e-mail: msptimok@gmail.com www.msp-timok.org	Regionalni centar za održivi razvoj i razvoj preduzetništva „Timok“ D.o.o. Zaječar sa dva podcentra u Knjaževcu i Negotinu pruža informacije, stručnu obuku i pomoć potencijalnim i postojećim preduzetnicima i promoviše mala i srednja preduzeća i preduzetništvo u Timočkom regionu.

Pregled relevantnih institucija u regionu i šire koje mogu biti od koristi

OPŠTINE	
Zaječar Trg oslobođenja 1, 19000 Zaječar tel: 019 443 705 fax: 019 421 712 email: ozajecar@verat.net web: www.zajecar.info	Bor Moše Pijade 3, 19210 Bor tel: 030 423 255 fax: 030 423 179 email: sobor@opstinabor.rs web: www.opstinabor.rs
Knjaževac Miloša Obilića 1, 19350 Knjaževac tel: 019 731 623; 731 633; 731 623 fax: 019 732 730 email: soknjazevac@ptt.rs web: www.knjazevac.rs	Negotin Trg Stevana Mokranjca 1, 19300 Negotin tel: 019 544 000 fax: 019 511 368 email: predsednik@negotin.rs web: www.negotin.rs
Boljevac Dragiša Petrovića 12, 19370 Boljevac tel: 030 63 412 fax: 030 63 620 email: ouboljevac@ptt.rs web: www.boljevac.org.rs	Majdanpek Trg oslobođenja bb, 19250 Majdanpek tel: 030 581 240 fax: 030 581 298 email: predsednistvo@opstinamajdanpek.rs web: www.majdanpek.rs
Sokobanja Svetog Save br.23, 18230 Sokobanja tel: 018 830 173 fax: 018 830 253 email: predsednik@opstinasokobanja.com web: www.opstinasokobanja.com	Kladovo Kralja Aleksandra br.35, 19320 Kladovo tel: 019 801 450 fax: 019 801 563 email: opstina@kladonet.com web: www.kladovo.org.rs

Druge informacije, korisne za potencijalne i stvarne investitore

Institucija	Link
Agencija za privatizaciju	www.priv.rs
Agencija za privredne registre	www.apr.gov.rs
Ministarstvo finansija	www.merr.gov.rs
Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja	www.mfin.gov.rs
Poreska uprava	www.poreskauprava.rs
Uprava carina	www.fcs.rs
Republička agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća i preduzetništva	www.sme.gov.rs
Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza (SIEPA)	www.siepa.gov.rs
Nacionalna služba za zapošljavanje	www.nsz.gov.rs

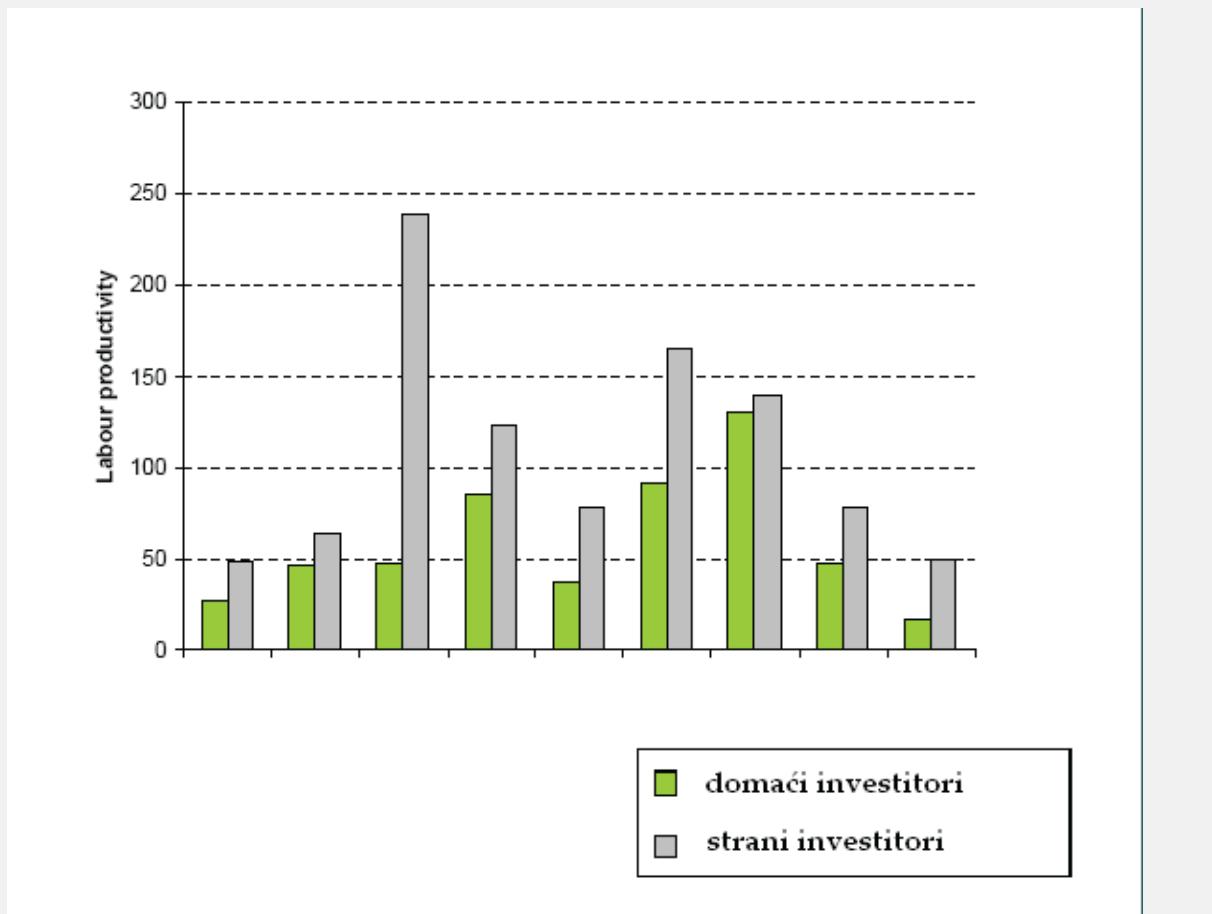
Zašto i gde investirati?

Predlog sektora za investiranje

Srbija je zauzela treće mesto u istraživanju "EM20 indeks" britanske revizorske kuće PricewaterhouseCoopers (PwC) za 2008. godinu, kojim se rangira atraktivnost investiranja u proizvodnju u tržišta u razvoju. Prema ovom istraživanju Srbija se nalazi na sedmom mestu iz oblasti investiranja u sektor usluga.

Sledeći grafikon pokazuje uporedne produktivnosti domaćih i stranih investitora:

Najveće strane investicije u Republici Srbiji (in mill. €)					
Red. Br.	Kompanija	Zemlja porekla	Sektor	Vrsta ulaganja	Iznos (mil. €)
1	Telenor	Norway	Telekomunikacije	Privatizacija	1,513
2	Mobilkom	Austria	Telekomunikacije	Greenfield	570
3	Philip Morris - DIN	USA	Duvanska industrija	Privatizacija	518
4	Stada	Germany	Farmaceutska ind,	Tržište kapitala	475
5	Banca Intesa - Delta banka	Italy	Bankarstvo	Tržište kapitala	462
6	Interbrew - Apatinska pivara	Belgium	Pivara	Tržište kapitala	430
7	NBG	Greece	Bankarstvo	Privatizacija	425
8	Mercator	Slovenia	Retail	Greenfield	240
9	Lukoil - Beopetrol	Russia	Naftna industrija	Privatizacija	210
10	Holcim - Novi Popovac	Switzerland	Cement	Privatizacija	185
11	OTP Bank	Hungary	Bankarstvo	Privatizacija	166
12	Alpha Bank - Jubanka	Greece	Bankarstvo	Privatizacija	152
13	U. S. Steel - Sartid	USA	Prerada lima i čelika	Brownfield	150
14	Metro Cash & Carry	Germany	Veleprodaja	Greenfield	150
15	OMV	Austria	Benzinske pumpe	Greenfield	150
16	Coca Cola	USA	Bezalkoholna pića	Tržište kapitala	142
17	Africa Israel Corp. Tidhar	Israel	Nekretnine	Tržište kapitala	120
18	Droga Kolinska Grand prom	Slovenia	Industrija	Greenfield	100

Najznačajnije oblasti za dalji razvoj, pa samim tim i za investicije u Timočkom regionu su:

- rudarstvo
- proizvodnja električne energije i gasifikacija
- tekstilna i industrija obuće
- poljoprivreda
- turizam
- vodoprivreda

Rudarstvo - Proizvodnja i prerada bakra

Proizvodnja i prerada bakra trenutno je najznačajniji izvozni proizvod Timočke krajine. RTB Bor je rudarsko-topioničarski kompleks, jedan od najvećih i najznačajnijih proizvođača bakra i obojenih metala u centralnoj i istočnoj Evropi sa tradicijom proizvodnje od 1903. godine. Preduzeće se nalazi u istočnom delu Srbije, 240km od Beograda.

Posle dekomponovanja sistema RTB Bor i privatizacije zavisnih preduzeća ostale su sledeće celine čija je osnovna delatnost vađenje i prerada rude bakra:

- RBB - Rudnici bakra Bor d.o.o.
- RBM - Rudnik bakra Majdanpek d.o.o.
- TIR - Topionica i rafinacija d.o.o.

U sastavu ove tri celine nalaze se jedan rudnik za podzemnu eksploataciju bakra, tri površinska kopa, rudno ležište Borska Reka, tri postrojenja za flotaciju, topionica, rafinacija i prateća infrastruktura. Trenutno svi aktivni rudnici rade znatno ispod svojih kapaciteta, uglavnom zbog nedostatka odgovarajuće opreme i delova, kao i nedovoljnog ulaganja i investiranja u obrtni kapital.

U 2009. je proizvedeno:

- 195.000 t koncentrata bakra ukupno
- 33.000 t uvoznog koncentrata bakra
- 162.000 t domaćeg koncentrata bakra (koncentrat bakra iz RBB-a i RBM-a)

Pored ovoga, postoji i podzemno nalazište "Borska reka", locirano u okviru rudnika Jama koje predstavlja veoma značajan potencijalni mineralni resurs.

U površinskom kopu Veliki Krivelj proizvodnja je započela 1982. Od tog perioda do danas otkopano je oko 170 miliona tona rude, a u flotaciji je zaključno sa 2003. godinom prerađeno 157.630.866 tona. U Velikom Krivelju, flotacija je projektovana i izgrađena za godišnji kapacitet flotacije od 8 miliona tona. Podzemni rudnik u Boru, poznat po nazivu rudnik Jama, kontinuirano je u funkciji još od 1902. godine. Trenutna proizvodnja je niža u odnosu na period 1996-98 kada su ostvareni rekordni rezultati od 1,9 miliona tona godišnje. U Boru rade Stara i Nova flotacija. Stara flotacija je instalirana 1942. godine, a 1933. godine je puštena u rad prva industrijska flotacija za preradu rude bakra. U okviru postojećeg rudnika Jama nalazi se mineralizovana zona Borska Reka sa potencijalnim mineralnim naslagama od 607 miliona tona pri 0,63% bakra i 0,22 g/t zlata. Ovaj površinski kop trenutno nije u funkciji. Poslednja proizvodnja je bila u 2002. god. kada je izvađeno 1,17 miliona suvih tona rude sa koncentracijom bakra od 0,35%.

Flotacija bakra "1" u rudniku bakra Majdanpek ima instalirani kapacitet od 3.500.000 tona rude godišnje. 1968. završena je flotacija "2" sa ukupnim kapacitetom 3.750.000 t/godišnje.

Daljim proširenjima je kapacitet prerade rude zaokružen na 12.350.000 tona godišnje. Projektovanje 'Novog' flotacionog postrojenja započeto je 1989. god.

Oprema za mlevenje je kupljena i ista je za godišnji kapacitet prerade rude od 6 mil. tona, ali do danas postrojenje nije završeno.

Toponica i rafinacija sastoje se iz dve linije. Prva linija za topljenje je puštena u rad 1961. god. a druga 1971. god.

Ukupni godišnji projektovani kapacitet je 600.000 tona koncentrata dok je tekući kapacitet procenjen na 540.000 tona na dve linije topljenja. Trenutno radi linija br. 1 sa kapacitetom 270.000 tona koncentrata godišnje.

TIR ima tri pogona sumporne kiseline od kojih je jedan u funkciji.

Godišnji projektovani kapacitet katoda je 160.000 tona ali je procenjeno da je danas pun kapacitet svega 120.000 tona.

Dodatna postrojenja uključuju pogon plemenitih metala i pogon bakar sulfata.

Prema raspoloživim podacima, postojeće ukupne geološke rezerve bakra su:

- Veliki Krivelj 1.809.847,00 t bakra; 536.856.303,00 t rude; 0.337 % bakra u rudi
- Cerovo 1.198.597,00 t bakra; 389.470.605,00 t rude; 0.30 % bakra u rudi
- Jama 5.492.787,00 t bakra; 1.022.737.394,00 t rude; oko 1 % bakra u rudi
- Majdanpek 1.978.817,00 t bakra; 612.923.970,00 t rude; 0.33 % bakra u rudi
- Depo topioničke šljake 65.397,00 t bakra; 9.146.392,00 t šljake; 0.72 % bakra u šljaci

Proizvodnja električne energije i gasifikacija

Na području Timočke Krajine postoje značajni kapaciteti za proizvodnju energije. Za proizvodnju električne energije to su hidroelektrane „Đerdap 1“ i „Đerdap 2“, najveći proizvođač hidroelektrične energije u zemlji. U 2007. godini te hidroelektrane su ostvarile 17% ukupne proizvodnje električne energije, odnosno 67% hidroelektrične energije u Srbiji.

Potencijal obnovljivih izvora energije kojima raspolaže Srbija nije zanemarljiv i ekvivalentni su potrošnji nafte na godišnjem nivou. Stoga će država, zakonskom regulativom, motivisati investitore da ulažu u obnovljive izvore energije u Srbiji.

Raspoloživi energetski potencijal vetra veoma je pogodan za korišćenje u proizvodnji električne energije. Od velikog značaja je i komplementarnost vremenskog režima energije sunčevog zračenja i vetra. U zimskom periodu, kada ima najmanje sunca, ima najviše vetra, i obrnuto. Istraživanja pokazuju da je u Timočkom regionu u vetroenergetske parkove moguće investirati oko 200 miliona evra. U nekoliko opština se ugоварaju probna ispitivanja i merenja. Šest preliminarnih istraživanja na formiranju parkova energije vetra su trenutno u toku u Timočkoj krajini.

Prema „Katastru malih hidroelektrana u Srbiji“ 70 lokacija je identifikovano u Timočkoj krajini. Hidroenergetski potencijal nije do kraja izučen, ali je značajan i njegovo korišćenje je jeftino. Prema postojećim propisima svi proizvođači energije iz obnovljivih izvora su oslobođeni obaveze da plaćaju naknadu za prenošenje struje.

U finalnoj energetskoj potrošnji ovi okruzi su vezani za korišćenje električne energije i mazuta, kao i za korišćenje lokalnih energetskih potencijala (ugalj i čvrsta biomasa). Od opština ovih okruga sistemi daljinskog grejanja su prisutni u Zaječaru, Knjaževcu, Boru i Majdanpeku. Ukupan instalirani kapacitet toplotnih izvora u ovim sistemima je oko 292 MW., pri čemu je, u pogledu toplifikacije, opština Bor dominantna sa kapacitetom od 200

MW i 90% pokrivenošću. Kao emergent za potrebe toplifikacije se prema podacima iz 2003. godine koristi ugalj (oko 74.000 t/god) i mazut (oko 7.000 t/god), što dodatno utiče na nepovoljnu ekološku sliku ovog regiona koja je u nekim opštinama (Bor, Majdanpek) izrazito loša.

Povećanje učešća prirodnog gasa u zadovoljavanju energetske potražnje je dugoročni strateški cilj energetske politike Srbije a samim tim i Istočne Srbije. U Srbiji samo severni deo (Vojvodina) ima kompletну gasnu infrastrukturu i punu mogućnost

korišćenja prirodnog gasa u sektoru široke potrošnje (domaćinstvima).

Prema Strategije razvoja energetike Republike Srbije do 2015. godine i sadašnjoj energetskoj politici, u Srbiji se može očekivati značajan porast potrošnje prirodnog gasa. Procenjuje se da će ukupna potrošnja dostići 3,1 milijardu m³ u 2009. godini, a čak 4 milijarde m³ u 2015. godini sa preko 24% učešća u finalnoj potrošnji. U istom periodu učešće domaće proizvodnje u ovim iznosima će ostati ispod 15%.

Ovaj projekat predstavlja prvi korak u ostvarenja gore navedenog cilja, odnosno u gasifikacijiistočnog dela Srbije a samim tim i mogućnosti za investiranje. Glavni krak Južnog toka će proći kroz Timočku krajинu. U izradi je studija opravdanosti gasovoda "Južni Tok" koja će i odrediti tačniju trasu ovog gasovoda.

Obućarska industrija

Na području Timočke krajine, obućarska industrija ima vrlo značajno prisustvo o čemu govori i činjenica da je kožna obuća trenutno jedan od najvažnijih izvoznih artikala. Smanjenje broja zaposlenih u i privatizaciju društvenih preduzeća, pratilo je osnivanje više malih privatnih preduzeća. Danas u obućarskom sektoru na regionu funkcioniše oko 50 preduzeća koja zapošljavaju od 3 do 200 radnika i sva ona spadaju u red malih i srednjih preduzeća uz izuzetak preduzeća „Falc East“, koje se nalazi u Knjaževcu i koje ima oko 900 radnika.

vode plasira u sve zemlje EU, kao i na teritoriji SAD. Kompanija „Falc East“ je najveći izvoznik na teritoriji Republike Srbije za 2009. godinu.

U Evropi je krajem osamdesetih i početkom devedesetih počeo proces izmeštanja proizvodnje obuće iz bogatih zapadnih zemalja ka jugoistoku. Timočka krajina je delimično iskoristila šansu da nađe svoje mesto u tim kretanjima, ali nisu svi potencijali iskorišćeni, a oni leže pre svega u edukovanoj radnoj snazi i raspoloživim kapacitetima, kao i u tradiciji proizvodnje.

U poslednjoj deceniji znatno se promenila karta proizvođača obuće. Broj preduzeća koja se bave obućarstvom je višestruko povećan. Sve je više novoosnovanih malih i srednjih preduzeća, a kako osnovna karakteristika savremene proizvodnje obuće prepostavlja da

Tekstilna industrija

Dugi niz godina tekstilna industrija je bila baza ekonomskog i regionalnog razvoja Srbije. Modne industrije Francuske, Italije i Nemačke su intenzivno koristile proizvodne kapacitete i kvalifikovanu radnu snagu u Srbiji. Između ostalih, klijenti srpskih proizvođača su: Gucci, Hugo Boss, Benetton, Tommy Hilfiger, Zara, Mango i mnogi drugi. Prednosti tekstilne industrije u Srbiji su:

- Obrazovana i relativno jeftina radna snaga
- Zadovoljavanje visokih standarda stranih partnera
- Srpski proizvođači tekstila, kože i obuće su početkom 2006. godine osnovali Uniju proizvođača tekstila, odeće, kože i obuće
- Mogućnost brzog reagovanja na male porudžbine sa brzim obrtimi
- Najveći izvoz u zemlje Evropske zajednice, Jugoistočne Evrope i Ruske Federacije

Strateška pozicija Srbije omogućuje brze isporuke, sa izuzetno konkurentnom cenom transportnih troškova. Viseći transport iz Srbije do zemalja Evropske Unije košta oko 0,23 evra po odevnom predmetu. Tek upoređivanjem sa ostalim zemljama može se uočiti prava konkurentnost. Tako npr. cene transporta po odevnom predmetu iz Ukrajine, Belorusije, Moldavije bi iznosila od 1 do 3 evra, a iz Kine i do 5 evra po odevnom predmetu.

Poljoprivreda

Kada se radi o primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, i pratećoj industriji, najveće šanse su u voćarstvu, vinogradarstvu, zatim povrtarstvu i stočarstvu, kao i u primarnoj preradi ovih proizvoda. Velike površine poljoprivrednog zemljišta, niža cena u odnosu na okruženje, dobri klimatski uslovi i obučena radna snaga predstavljaju odličnu bazu za razvoj poljoprivedne proizvodnje i prateće prerađivačke industrije.

Ukupna raspoloživa poljoprivredna površina u Timočkom regionu :

	Poljoprivredna Površina u ha	Oranice i baštne					Voćnjaci	Vinogradi	Livade	Pašnjaci				
		ukupno	od toga											
			žito	industrijsko bilje	povrtno bilje	krmno bilje								
Republika Srbija	5.093.192	3.302.089	1.937.100	416.204	280.725	465.558	241.599	58.324	620.707	832.704				
Timočki Region	375.450	178.176	81.381	4.790	17.3	46.125	10.313	8.164	91.284	87.383				
Udeo u %	100,00	47,46	21,68	1,28	4,65	12,29	2,75	2,17	24,31	23,27				

Izvor podataka: Republički zavod za statistiku, Opštine u Srbiji u 2008.

Turizam

Najšira i po sadržajima najraznovrsnija oblast za potencijalno investiranje je turizam.

Razvoj turizma u istočnoj Srbiji je u zamahu u poslednjih nekoliko godina i ovaj kraj se uklapa u napore države da diversifikuje strukturu privrede od proizvođačke ka sektoru usluga (tercijarnom sektoru). Vlada Srbije je usvojila Nacionalnu strategiju razvoja turizma i u njoj definisala vrlo stroge ciljeve razvoja koji bi u narednih deset godina trebalo da povećaju prihode od turizma nekoliko puta i dovedu ga na nivo učešća u društvenom proizvodu zemlja od dve milijarde evra. Istočna Srbija prati ovaj trend i ulaže napore naravno u okviru svojih skromnijih finansijskih mogućnosti da prati nacionalnu strategiju i pristupi organizovano razvoju svog turističkog proizvoda. Treba još napomenuti da je u istočnoj Srbiji postoji svest o regionalnom turističkom proizvodu.

Istočna Srbija obiluje prirodnim resursima za bavljenje turizmom koji je počeo da se razvija s ciljem da se koristi geografska sredina, prirodno-klimatski i drugi resursi za zadovoljavanje potreba i interesa ljudi. U ovom kraju razvoj turizma će omogućiti posetiocima da budu u kontaktu s prirodom, kulturno-arkitektonskim nasleđem i istorijskim spomenicima. Zbog svega toga budući turisti su prepoznali ovaj kraj kao odlično mesto za oporavak, odmor, zabavu.

Sve opštine u istočnoj Srbiji su uvidele da je savremeni turizam kompleksan socijalno-ekonomski i društveni fenomen koji ima više značenja.

Republika Srbija je uvidela resurse kojima raspolaže istočna Srbija i počela je da priprema ovo područje za investicije u turizmu. U protekle 2 godine je urađeno 4 Master plana za razvoj turizma: Stara planina, Sokobanja, Donje Podunavlje i Putevima rimskih careva.

Mogućnosti se ogledaju u:

- korišćenju postojećih prirodnih resursa na Dunavu (izgradnja marina i pristaništa),
- valorizaciji potencijala banjsko-termalnih voda (Sokobanja, Brstovačka banja, Nikolićevo, Rgošte...)
- daljoj izgradnji zimskih centara pre svega na Staroj planini i Crnom vrhu,
- Vizitorskom turizmu - poseta kasno antičkim lokalitetima, prirodnim zanimljivostima, posete vinarijama itd.

Pored ovoga, oslanjajući se na tradiciju, postojanje kapaciteta i edukovane radne snage, kao i bogatih prirodnih izvora, interesantni sektori za investiranje mogu biti i

- nemetalni
- hemijska industrija
- vodoprivreda
- drvnoprerađivačka industrija, itd.

U istočnoj Srbiji je u toku izgradnja 4 industrijskih zona u opštinama: Majdanpek, Kladovo, Knjaževac, Bor. Industrijske zone predstavljaju odlična mesta za prihvatanje zainteresovanih investitora

Jedna od glavnih komparativnih prednosti ovog regiona je radna snaga. Osim toga što radi po prosečno nižim cenama u odnosu na okruženje, radna snaga u istočnoj Srbiji je edukovana i dobro obučena ali i motivisana da radi i da se dalje usavršava.

Procena stručnjaka je da za obnovu saobraćajne infrastrukture, promenu privredne strukture i približavanje Evropskoj uniji neophodno je u narednih pet godina u Timočkom regionu uložiti oko 1,5 milijardi evra.

Od toga, najviše novca, blizu 320 miliona evra, neophodno je investirati u Bor, radi promene tehnologije topljenja u RTB-u, obnovu metalurških i rudarskih postrojenja, kao i zbog razvijanja privatnog preduzetništva.

Učešće obnovljivih izvora energije (vetar, biomasa, geotermalni izvori) i male hidroelektrane u ukupnoj proizvodnji električne energije u Srbiji moglo bi da dostigne i deset odsto, što je još jedan u nizu mogućnosti za potencijalne investitore.

Nivo grinfeld investicija bio je nedovoljan iz jednostavnog razloga što je bilo mnogo više mogućnosti za tzv. braunfeld investicije, odnosno investiranje u već postojeće kapacitete, dok je investiranje u grinfeld investicije bilo dosta rizično, pre svega zbog nerešenih problema restitucije, nejasnog imovinskog stanja u većem delu Timočkog regiona.

Lokalne vlasti i RARIS takođe nude širok spektar drugih usluga, kojim se stvara povoljan ambijent i olakšava poslovanje za investitore.

Na primer, RARIS može ponuditi investitorima:

- Informacije o ekonomskom profilu pojedinih opština i regiona
- Pomoć u pronalaženju lokacije za investiranje
- Pomoć u korišćenju onih olakšica koje pružaju opštine
- Ostalu tehničku pomoć i konsultantske usluge.

11 razloga za investiranje u Timočki region

- Povoljna lokacija u srcu Balkana
- Kvalifikovana i prilagodljiva radna snaga sa nižom cenom rada
- Kvalitetno poslovno okruženje u Srbiji uz sistem podsticajnih mera koje daje država i lokalna podrška investicijama koja se pruža po meri
- Prijatni uslovi za život i rad u mirnom okruženju
- U toku su obimne intervencije na unapredjenju saobraćajne infrastrukture u regionu
- Visoko kvalitetna industrijska baza sa kvalifikovanom radnom snagom na polju tehnike
- Izvrsne usluge u zdravstvu i socijalnoj zaštiti
- Svi kulturni i sportski objekti koje bi ste očekivali kod kuće
- Brojne uspešne inostrane investicije koje se već implementiraju
- Privržena lokalna uprava - koja u investitorima, iznad svega, vidi partnere
- RARIS - vaš stručni partner

Projekat realizuju RARIS i Timočki klub

Realizaciju projekta podržalo Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja .

TIMOČKA KRAJINA

TIMOČKA
KRAJINA

R • A • R • J • S

Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije
Regional Development Agency Eastern Serbia

RARIS

Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije
Trg oslobođenja 1, 19000 Zaječar
tel/fax. 019 426 376, 426 377
office@raris.org, www.raris.org

Osnivači agencije:

Opštine Boljevac, Bor, Kladovo, Knjaževac, Majdanpek i Sokobanja, Grad Zaječar, Regionalna privredna komora Zaječar, Preduzeća za puteve „Zaječar“ AD, „Vodogradnja“ AD Zaječar, NVO „Timočki klub“ i Fakultet za menadžment.

Cilj

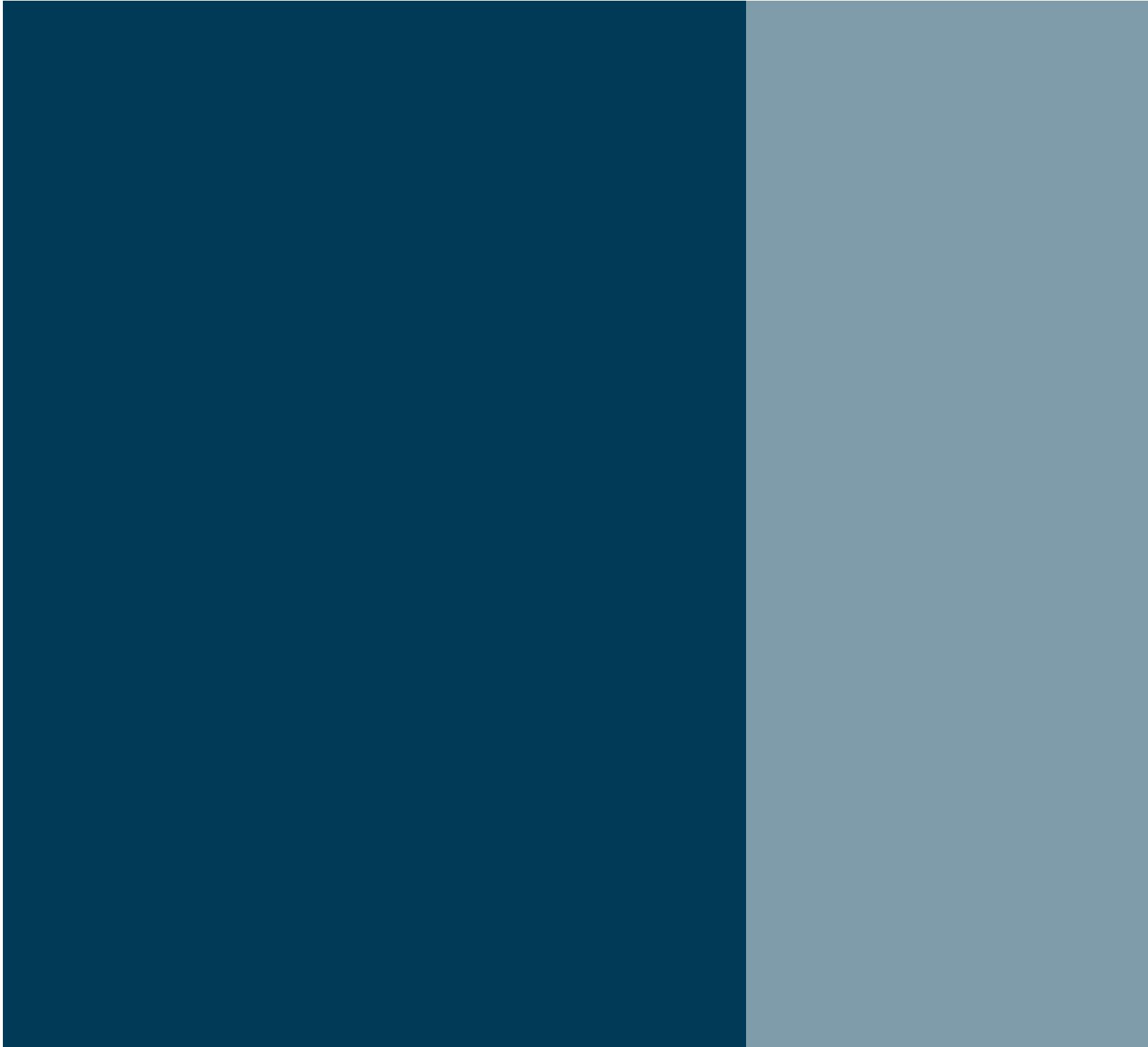
Podrška razvojnim inicijativama zasnovana na institucionalnom umrežavanju i partnerstvima koja ima za cilj održivi razvoj istočne Srbije.

Misija

Stvaranje, podrška i podsticanje regionalnog razvoja i stvaranje stimulativnog poslovnog okruženja u istočnoj Srbiji.

Glavne aktivnosti:

- Priprema i implementacija prioritetnih regionalnih projekata
- Promocija i umrežavanje
- Lobiranje i zastupanje interesa
- Edukacija i obuka
- Poslovno povezivanje

gtz

Eine von der Deutschen Bundesregierung durch die
Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH geförderte Publikation